

COMUNIONE E LIBERAZIONE BROLIJOS REKOLEKCIJOS

RIMINI, 2011 balandžio 29-30 d.

„KAS YRA KRISTUJE, TAS YRA NAUJAS KŪRINYS“

(2 Korintiečiams 5,17)

PENKTADIENIO VAKARAS – balandžio 29 d.
IŽANGA – DON JULIÁN CARRÓN

Šioms mūsų rekolekcijoms prasidedant noriu pasakyti, jog manau, kad nei vienas iš mūsų nejaučia didesnio poreikio, kaip tik tą nenumaldomą norą prašyti, melsti pasirengimo atsivertimui. Kiekvienas iš mūsų puikiai žino, kaip priešinasi šiam atsivertimui, žino, kaip dažnai mūsų širdis būna kieta ir kad nesame visiškai pasirengę leistis Jo patraukiami. Kuo labiau tai suvokiame, kuo labiau suvokiame šį „karą“, į kurią esame įsivėle, ir savo silpnąsias vietas bei trapumą, tuo labiau jaučiame nenumaldomą poreikį prašyti Šventosios Dvasios, kad būtent Ji nuplautų visa, kas netyra, kad būtent Ji atgaivintų tai, kas išdžiūvę ir išgydytų tai, kas sužeista.

NUŽENK, ŠVENTOJI DVASIA

Sveikinu visus čia susirinkusius ir visus mūsų bičiulius, kurie dabar su mumis yra susijungę įvairiose šalyse bei visus tuos, kurie ateinančiomis savaitėmis netiesiogiai seks šias rekolekcijas.

Pradėsiu perskaitydamas Jo Šventenybės telegramą:

«Comunione e Liberazione Brolijos dvasinių rekolekcijų, kurių tema - „Kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys,“ proga popiežius visiems dalyviams siunčia nuoširdų pasveikinimą ir, linkėdamas, kad šis be galo reikalingas susitikimas iš naujo sužadintų misionierišką užsidegimą Evangelijos tarnystei, meldžia gausiai atsiųsti dangiškos šviesos bei Jums ir visiems susirinkusiems siunčia apaštalinį palaiminimą. Kardinolas Tarcisio Bertone, Popiežiaus valstybės sekretorius».

«Kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys», nes Kristus yra kažkas, kas su manimi vyksta. Pabandykime susitapatinti su apaštalais po Velykų. Kas gi kita buvo užplūdę jų širdis, jų akis, jų sąmonę, jeigu ne gyva Jo esatis? Jiems ji buvo tokia akivaizdi, kad jie jos niekaip negalėjo atmesti. Ta Esatis įveikė bet kokią abejonę, nušvietė bet kokią užslinkusį netikrumo šešėlį. Jiems Kristus buvo kažkas, kas tuo metu vyko juose. Tai nebuvo tam tikras mokymas, doktrina, tam tikras darytinų dalykų sąrašas ar vien koks jausmas. Tai buvo iš išorės ateinanti, kitokia esatis, kuri veikdama keitė jų gyvenimą. Kristaus prisikėlimas, Jo gyva esatis buvo naujas dalykas, gyvenimą pagaliau darantis tikru gyvenimu, suteikiantis jam tokio intensyvumo, kurio jie vieni patys negalėjo pasiekti. Tai buvo taip akivaizdu, kad jie jį pavadino „nauju gyvenimu“. O kas gi gyveno tą naują gyvenimą? Nauja būtybė. Kaip mums savo knygoje apie Jėzų primena Popiežius, gyvenimas, tas naujasis gyvenimas (o mes galime dar kartą pridurti – gyvenimas savo pilnaja prasme), pirmą kartą atsiskleidžiantis visu savo intensyvumu, taip stipriai juos charakterizavo, jog jie buvo praminti „gyvaisiais“. Krikščionys buvo vadinami „gyvaisiais“. Kokią patirtį jie turėjo įgyti ir kokią akivaizdžią patirtį aplinkiniai turėjo juose matyti, kad juos galėtų pavadinti „gyvaisiais“! Būtent tai Kristus amžiams ir atnešė į šią tikrovę – tą galimybę gyvenimą gyventi mums iki tol visai nepažįstamoje dimensijoje, būtent atrandant

„kažką daugiau“. Ir dėl to šv. Paulius nerado kitokio būdo tai išreikšti, kaip tik teigdamas: «Kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys».

Šis naujas dalykas mus įveda į Kristaus prisikėlimą. Tai ne sugrįžimas į ankstesnį, senąjį gyvenimą. Tai gyvenimas, implikuojantis tam tikrą šuolį, anksčiau nepažintą gyvenimo augimą, suvešėjimą. Jis toks realus, bet tuo pačiu metu ir peržengiantis visas vaizduotės ribas, jog vienintelis dalykas, kuris lieka – tai liudyti jį, parodyti jį gyvenime, atskleisti savo veide ir veiksmuose, spinduliuoti jį savo veidu, savo intensyviu žvilgsniu, per savo santykį su tikrove, per savo elgseną su visu kuo ir savo požiūrį į visa ką. Tai ne kažkas, kas buvo anksčiau išmokta ir bandoma pritaikyti, panaudoti praktiškai: apie tai anksčiau niekas nežinojo, todėl to, ko niekas nežinojo, ir nebuvo įmanoma panaudoti, pritaikyti praktiškai. Tai buvo staigmena, apie tai žmonės sužinojo todėl, kad Kristus tam leido įvykti. Tai buvo įvykis, leidęs pažinti tą naujieną. „Vakarieniaudamas su jais prie stalo, paėmė duoną, sukalbėjo palaiminimą, laužė ir davė jiems. Tada jų akys atsivėrė, ir jie pažino Jėzų“. Tai Jis nuolatos kūrė tą naujieną: „Argi mūsų širdys nebuvo užsidegusios, kai jis kelyje mums kalbėjo ir atvėrė Raštų prasmę?“. Būtent tas kažkas – Kristus, prisikėlęs Kristus – ir vyko juose ir taip karštai vertė degti jų širdis.

Kunigas Giussani sako: „Mūsų krikščioniškosios savimonės kulminacija, pilnumas būtent ir glūdi prisikėlimo slėpinyje. Tad tai yra naujas savęs suvokimas, nauja savimonė, naujas kitų žmonių ir visų dalykų suvokimas. Būtent prisikėlimas ir yra tas raktas į naują sanykį su savimi pačiu, su kitais žmonėmis, su visais dalykais“. Kas gi iš mūsų netroškėtų tokio gyvenimo intensyvumo? Tačiau, jeigu palyginsime tai, ką Jėzaus mokiniai išgyveno tą Velykų savaitę, ir tai, ką išgyvenome mes, jeigu palygintume tai, ką esame kalbėję, ir tai, ką kiekvienas iš mūsų jaučia dabar žvelgdamas į šią praėjusią savaitę, tai pastebėtume, koks milžiniškas yra skirtumas tarp mūsų patirties ir Jėzaus mokinių įgytos patirties. Kad ir, pavyzdžiui, mūsų dalyvavimas Liturgijoje: jiems tai buvo jo atpažinimo akimirka (jų akys atsivėrė ir jie Jį pažino), o mums tuo tarpu dažnai ji yra virtusi tik ritualu. „Todėl – tęsia kunigas Giussani – prisikėlimas yra tai, nuo ko mes daugiausia ir bėgame, slepiamės. Tai dalykas, kuris, kad ir su visa pagarba, yra paliekamas nuošalyje, nustumiamas į šalį, paliekamas vien kaip sausas, tik intelektualiai, protu suvokiamas abstraktus žodis. Jis lieka mums tik idėja. Mes jį suvokiame kaip didžiausią Slėpinio iššūkį mūsų gebėjimui visa ką suvokti.

Bet ši mūsų juntamą milžinišką skirtumą, ši dėl tokio skirtumo kylanti skausmą, ši skirtumą savyje nugalėjo apaštalai, ir tai yra viltis kiekvienam iš mūsų. Tai, ko laukiame mes, juose jau yra įvykęs faktas, tai jau yra įvykę istorijoje. Ši naujiena, šis naujas dalykas jau yra tapęs žmogaus, kai kurių žmonių patirtimi, tad gali tapti ir mūsų patirtimi, jeigu mes būsime atviri ir pasirengę leisti auginami, ugdomi per tai, kas mus patraukė, per tą charizmą. Kad tai įvyktų, turime būti pasirengę tęsti kunigo Giussani nutiestą kelią. Turime būti tam pasirengę, kad krikščionybė mums taptų tokia sava, jog galėtų įveikti tą mus nuo apaštalių patirties skiriantį nuotolį, jog gyvenimą pripildytų bet kokį abejingumą nugalindama naujiena. Siekdami to turime tęsti mūsų jau pradėtą kelią, kurį dar kartą pagrindėme sausio 26 d. knygos „Il senso religioso“ (Religinis jausmas) pristatyme.

Kalbant apie šią problemą, su kuria esame susidūrę, būdinga svarstyti klausimą, kuris dažnai iškyla aikštėn pačiais įvairiausiais būdais ir kuris Bendruomenės

mokykloje tampa dar primygtinesnis : kodėl gi mes taip atkakliai teigiame, kad Kristus atėjo mūsų pažadinti ir ugdyti mūsų religinį jausmą, kad krikščioniškosios patirties prigimtis aiškėja iš to fakto, kad Jis asmenyje geba pažadinti slėpinio jausmą, geba sužadinti žmogiškąjį klausimą? Ar ne paprasčiau būtų buvę apie Kristų kalbėti taip primygtinai neliečiant to „aš“ pabudimo, pažadinimo, taip primygtinai neklausiant „ką gi mes savyje atradome, atskleidėme?“? Kaip dažnai man vis kartojate: „Kur gi mus vėdi? Ko šitas iš mūsų nori? Ar tas kelias, kuriuo jis nori mus vesti, tik dar labiau visko nekomplikuos?“.

Man atrodo, kad šiandien aš girdžiu tą patį priekaištą, kurį kunigas Giussani išgirdo iš mums jau žinomo Manzù sūnaus. Štai kaip kunigas Giussani apie tai pasakoja: „Dabar žmonės nebesuvokia, kame yra tas atitikimas tarp autentiško krikščioniškojo pasiūlymo, tarp krikščioniškojo įvykio ir kasdienio gyvenimo [žodžiu, tai ta praraja tarp žinojimo ir tikėjimo, kurią ne kartą esame minėję], ir kai aš stengiuosi tai kitiems išaiškinti, tai jie man sako: „Kaip sudėtingai tu kalbi, kaip sudėtingai!“ . Licėjuje, kai kalbėdavau apie tai, ką jūs nagrinėjate Bendruomenės mokykloje, klasėje mokėsi Manzù sūnus, kuris dažnai lankydavosi pas vieną tokią kunigą. O tas kunigas jį kurstė prieš tai, ką jis girdėjo mano paskaitose, ir jam sakydavo: „Matai? Šitas nori viską apsunkinti, o tuo tarpu religija iš tiesų yra paprasta“. Tai reiškia „priežastys viską komplikuoja“ - ir kiek atsirastų taip sakančių! - „priežasčių paieškos viską komplikuoja“. Bet Giussani atkerta: Ne, -priešingai - jos nušviečia! Būtent dėl tokios nuostatos Kristus nebėra autoritetas, bet vien kažkoks sentimentalus objektas, o Dievas - kažkoks baubas, bet ne draugas“.

Giussani puikiai žinojo kur link veda toks iš pirmo žvilgsnio paprastesnis požiūris į tikėjimą. Štai kaip jis jį apibūdina: „Iš pažiūros optimalioje tam tikro teorinio ir etinio katalikybės turinio perdavimui situacijoje (efektyviai veikiančios parapijos, „ištikus metus“ siūlančios katekizmo kursus; privalomos religijos pamokos bet kokioje mokykloje iki pat aukštesniųjų klasių; bent jau formaliai puoselėjamos ir šeimose perduodamos tradicijos; tam tikras dar visiškai neatsižadėtas susilaikymas nuo nediferencijuotos religinės kritikos bei informacijos; nemažas procentas dalyvaujančiųjų šventinėse Šv. Mišiose [dabar tas procentas daug labiau sumažėjęs]) pirminis kontaktas su aukštesniųjų klasių mokiniais atskleidė tris svarbius stebėtoją pribloškiančius veiksnius. Visų pirma, tai visiškas tikėjimo motyvacijos nebuvimas (...); antra - akivaizdus tikėjimo įtakos socialinei elgsenai nebuvimas; ir galiausiai - tam tikra atmosfera, aiškiai gimdanti skepticizmą, kuris kai kuriems mokytojams duoda visą laisvę užsipulti religijai“.

Būtent dėl to Herschel'is yra teisus primygtinai kartodamas, jog „yra įprasta pasaulietinį mokslą bei antireliginę filosofiją kaltinti religijos nykimu šiuolaikinėje visuomenėje, tačiau sąžiningiau būtų dėl savo pralaimėjimų kaltinti religiją. Religija nyksta ne todėl, kad buvo paneigta, bet todėl, kad nebeteko svarbos, tapo monotoniška, slegianti ir „beskonė, prėska““. Toks religijos nereikšmingumas, tas jos „prėskumas“ gali atsirasti ir tokioje situacijoje, kokią čia aukščiau aprašė kunigas Giussani, kurio religingumas buvo be galo tvirtas visur, arba situacijoje, kurią nupiešė Nietzsche ir kurioje religija plito, tačiau neįstengė pažadinti žmonių „aš“. Kaip rašo Fortin: „Nietzsche mus jau seniai yra perspėjęs, jog Dievo mirtis gali būti puikiai suderinama su „miesčionišku religingumu“. Jis net akimirksniui nebuvo suabejojęs, kad

religijos gali nebelikti. Tai, kuo jis suabejojo, buvo religijos gebėjimas išjudinti žmogų ir atverti jo protą [t.y. pažadinti žmogaus „aš“]. Religija tapo vartojimo produktu, tam tikra laiko praleidimo forma šalia visų kitų esančių, paguodos šaltinis silpniesiems arba tam tikra emocinių paslaugų įstaiga, skirta patenkinti kai kuriems neracionaliems poreikiams, kuriuos ji geba patenkinti geriau už bet kokią kitą instituciją. Nors, atrodytų, ir tokia vienpusiška, ši Nietzsche'ės diagnozė buvo labai taikli“.

Nes tokia krikščionybė, kuri neįstengia išjudinti žmogaus, pažadinti jo žmogiškumo, atveda prie abejingumo pačios krikščionybės atžvilgiu ir tada krikščionybė tampa nebereikšminga. Daugeliu atvejų tai nebuvo pasipriešinimas tam, ką krikščionybė siūlo; daugumoje atvejų krikščionybė paprasčiausiai prarado žmonių susidomėjimą, taigi tapo jiems nebereikšminga. O tai liudija, jog šis žmogaus „aš“ pabudimas, tas religinis jausmas yra ne kažkas, kas naudinga vien tik pradendant tikėjimo kelią, bet kažkas, kas yra lemiama bet kurią akimirką, tai tikrasis to tikėjimo patikrinimas. O be šio patikrinimo ar manome, kad elgtumėmės kitaip nei visi kiti? O gal elgtumėmės kaip ir visi kiti? Argi neprarastume ir mes susidomėjimo tuo krikščioniškuoju pasiūlymu, jeigu neitume kunigo Giussani mums pasiūlytu keliu?

Todėl, bičiuliai, vienoje savo iš tiesų lakoniškoje frazėje apie mums tenkantį iššūkį jis ir sako: „Aš giliai įsitikinau tuo, jog toks tikėjimas, kurio nebūtų galima apčiuopti jį patvirtinančioje dabarties patirtyje ir kuris yra naudingas atliepiant poreikius, [atliepiant gyvenimo poreikius], nebūtų tikėjimas, gebantis atsilaikyti pasaulyje, kuriame viskas, iš tiesų viskas, bylojo ir tebebyloja priešingus dalykus“. Tai yra esminis klausimas, bičiuliai: būtinybė įgyti patirtį, aiškiai įvardinti patirtį, kuri gali atsilaikyti. Todėl kunigas Giussani mums ir siūlo gaires, leidžiančias suprasti, ar einame teisingu keliu:

pirmiausia, tikėjimas turi būti patirtis dabartyje (ne kažkos tam tikrų faktų papasakojimas, po kurio paskui kiekvienas dar kažką prideda nuo savęs), įvertinta patirtis, o ne tam tikras formulių ar kažkokių žodžių pakartojimas ar jų komentarai (tai nėra patirtis ir tokia niekada nebus);

antra, tikėjimas turi būti tos patirties patvirtintas: tikėjimo naudingumas, vertingumas gyvenime turi būti patvirtintas esančioje patirtyje, pačioje patirtyje, kitaip mums visados reikės tam tikro tikrumą, įsitikinimą sutvirtinančio priedo iš šalies

ir trečia, visa tai, tas tikėjimas negalės atsilaikyti pasaulyje, kuriame viskas, iš tiesų viskas byloja priešingus dalykus. T. y., tik tada, jei įsisąmoninsime tą mums tenkančią kovą, tik tuomet galėsime rimtai žvelgti į mūsų atliekamą darbą ir suvokti priežastis, dėl kurių Giussani darė tai, ką darė. Visas tikėjimo pagrįstumas ir glūdi čia, tame jo gebėjime išaukštinti žmogiškumą, kad būtų galima pamatyti, suvokti tikėjimo sąsają su gyvenimo poreikiais, nes krikščionybė ir žmogus dalinasi tokiu pačiu likimu.

Si tikėjimo patirtis dabartyje yra lemiama tam, kad per krikštą į istoriją ir mūsų gyvenimą atėjusi naujiena galėtų išlikti ir gyvuoti. Apie tai mums neseniai priminė Popiežius Didžiosios savaitės Krizmos šv. Mišiose: „Šv. Petras savo nuostabioje krikšto katechezėje taip apibūdina visą besikrikštijančių bendruomenę: „O jūs esate išrinktoji giminė, karališkoji kunigystė, šventoji tauta, įsigytoji liaudis, pašaukta išgarsinti šlovingus darbus to, kuris pašaukė jus iš tamsybių į savo nuostabią šviesą. Seniau nebuvote tauta, o dabar esate Dievo tauta“. Krikštas ir Sutvirtinimo sakramentas reiškia įėjimą į šią Dievo tautą“. Todėl mes esame tapę „kunigiškąja tauta

pasauliui. Krikščionys turėtų pasauliui atskleisti gyvąjį Dievą, Jį liudyti ir į Jį vesti“. Tačiau Popiežius klausia: „Bet ar mes iš tiesų esame Dievo šventovė pasaulyje ir pasauliui? Ar mes kitiems žmonėms atveriamė kelią į Dievą, ar veikiau jį paslepiame? O gal mes – Dievo tauta – didžiąja dalimi esame tapę netikėjimo ir atitolimo nuo Dievo tauta? Argi ne tiesa, kad Vakarai, pagrindinės krikščionybės valstybės pavargo nuo savo tikėjimo ir, pasibodėję savo istorija bei kultūra, nebenori pažinti tikėjimo Jėzumi Kristumi? Šią valandą turime priežastį Dievui sušukti: „Neleisk, kad taptume ne tauta! Leisk, kad pripažintume tave iš naujo! Padaryk, kad tavo Dvasios galia vėl mumyse taptų veiksminga, kad su džiaugsmu liudytume tavo žinią!“.

Nepaisant viso mūsų gėdijimosi dėl savo klaidų neturime pamiršti, jog ir šiais laikais egzistuoja nuostabių tikėjimo pavyzdžių, jog ir šiandien yra žmonių, kurie savo tikėjimo ir meilės dėka pasauliui teikia viltį. Kai jau visai greitai, gegužės 1-ąją bus beatifikuotas Jonas Paulius II, pilni dėkingumo mes prisiminsime jį kaip didį Jėzaus liudytoją mūsų pasaulyje, mūsų laikmetyje, prisiminsime jį kaip Šventosios Dvasios pilną žmogų“.

Mes šiomis dienomis žvelgsime į šį išskirtinį liudytoją, kuris mums akivaizdžiai parodo, jog ir šiais laikais įmanoma gyventi kaip krikščionims. Mums šis jo beatifikacijos įvykis yra ypač artimas dėl tos istorijos, kuri mus susiejo su šiuo žmogumi, nes galime duoti atsaką tam, ko jis mūsų prašė: „Niekados neleiskite, kad į jūsų dalyvavimą toje charizmoje įsisuktų įpročio, rutinos ir senatvės [t.y. priešingybė naujam gyvenimui] kirminas, nuolatos vis iš naujo atraskite tą jus sužavėjusią charizmą ir ji jums daug lengviau leis tapti tarnais tos vienintelės valdžios, kuri yra Viešpats Kristus“. Kaip gi šis jo raginimas mums gali neatrodyti ypač gyvas tokią akimirką kaip ši, kuri sutampa su jo beatifikacijos akimirka? Kas gi iš mūsų šių jo žodžių gali nesuvokti kaip būtent atsivertimui skatinančio kvietimo? Šį įpareigojimą galėsime tinkamai atlikti tik tuomet, jei ir toliau seksime ta mus sužavėjusia charizma. O tai mes pamėginsime padaryti ir rytoj.

Melskime Jono Pauliaus II ir kunigo Giussani, kad šio gesto pradžioje taptume atviri ir pasirengę priimti Kristaus, kuris ir toliau eina link mūsų, malonę ir, kaip ir jie, galėtume tapti Jo liudytojais.

Kaip jums nuolat kartoju, tokio masto gestas neįmanomas be kiekvieno iš mūsų indėlio bei pasiaukojimo atsižvelgiant į skelbimus, tylos prašymą ir kitas nuorodas. Kiekvienas iš šių dalykų yra tarsi ženklas, mūsų būdas prašyti Kristaus, kad jis pasigailėtų mūsų menkumo, kad netaptume ne tauta. Nes tai, bičiuliai, yra kova. Tai ne koks bandymas sutvarkyti kokį dalyką, nes egzistuoja rizika, kad prarasime susidomėjimą, kad tapsime ne tauta, kokie yra daugelis aplinkui mus. Tad prašykime, kad Kristus būtent ir pasigailėtų mūsų menkumo. Todėl visi žinome, kaip mums reikia šios tylos, kuri leidžia, kad visi mums sakomi dalykai persismelktų iki pat mūsų gelmių tam, kad ši tylą virstų šauksmu, į Kristų kreipiamu prašymu, kad jis mūsų pasigailėtų.

ŠEŠTADIENIO RYTAS - BALANDŽIO 30 D.

PIRMOJI PASKAITA - KUN. JULIAN CARRON

Jei būtume paklausę Dievo Motinos, ką ji sužinojo apie save, stebėdama save veikiančią po angelo apreiškimo, ji būtų atsakiusi maždaug taip: „užgimė gilus ir paslaptingas savęs suvokimas, savęs garbinimas, didybės pojūtis, kuri galima palyginti tik su savo menkumo pajautimu ir apie kuri niekada taip negalvočiau“.

Kam iš mūsų nepatiktų taip gyventi, kad visą gyvenimą vyrautų šis toks gilus ir paslaptingas savęs suvokimas, šis didybės pojūtis, kuo daugiau suvokiant savo menkumą? O jeigu tą patį klausimą būtume uždavę Andriejui po susitikimo, jis būtų galėjęs žvelgti į savo žmoną ir į savo vaikus, kad nujaustų tai, kas vyko ir kas jį vertė tylėti grįžtant atgal; „žmona į jį žiūrėjo ir sakė: „Bet kas gi tau? Andriejau, kas tau?“, o vaikai nustebe žvelgė į tėvą: tai buvo jis, taip, buvo jis, tačiau buvo labiau pats savimi, buvo kitoks, buvo jis, bet kitoks. O kai ji jo paklausė: „Kas atsitiko?“, jis ją apkabino, Andriejus apkabino savo moterį ir pabučiavo savo vaikus: buvo jis, bet niekada nebuvo jos taip apkabinęs. Tai buvo tarsi kitokio žmogiškumo, naujo žmogiškumo, tikresnio žmogiškumo aušra ar priešaušris ar užuomina, tarsi sakytų: „Pagaliau!“, netikėdamas savo akimis, tačiau buvo per daug akivaizdu, kad jis netikėtų savo akimis“.

Koks žmogiškas intensyvumas! Kam nepatiktų jausti tokio naujo žmogiškumo virpesį, galėti taip apkabinti savo žmoną? O kokiai žmonai nepatiktų būti taip apkabintai? Tai ne kalbos! Būti taip apkabintai. Ne tokio vyro, kuris kartoja teisingus žodžius, bet kuris leidžia jai išgyventi patirtį to, ką jai sako, taip apkabindamas. O kokiam vaikui nepatiktų žiūrėti į savo tėvą, kai viskas jau pradeda žlugti pagal įprastą gyvenimo logiką ir sakyti jam nustebus: „tai jis, bet dabar yra labiau jis nei tada, kai buvo jaunas“.

Bet kažkas gali pagalvoti, kad jie tai galėjo patirti tokiu būdu, nes tai buvo pirmas kartas. Paskui jiems būtų atsitikę, kaip ir kitiems, jie būtų tapę lėkšti. Ir tarsi pasitvirtina mūsų skepticizmas: taip buvo, bet paskui viskas nunyksta. Kad taip nėra, matėme visi, visi savo pačių akimis! Kas neprisimena galingo kun. Giussani liudijimo Šv. Petro aikštėje gyvenimo pabaigoje?! „Kas gi žmogus, kad tu jį dar atmintum, kas tas Adomo sūnus, kad jį belankytum?“. Joks klausimas manęs niekada taip nenustebino gyvenime kaip šis. Pasaulyje buvo tik vienas žmogus, kuris man galėjo atsakyti, užduodamas naują klausimą: „Kokia gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?! Arba kuo žmogus galėtų išsipirkti savo gyvybę?“. Joks klausimas man nebuvo užduotas taip, kad užgniaužtų man kvapą, kaip pastarasis Kristaus! Jokia moteris niekada negirdėjo kito balso, kalbančio apie jos sūnų su tokiu pirmapradžiu švelnumu ir neginčytinu jos iščių vaisiaus įvertinimu, su absoliučiai teigiamu jo likimo tvirtinimu; tai tik žydo Jėzaus Nazariečio balsas. Dar daugiau, joks žmogus negali jaustis tvirtinamas su absoliučios vertės aksioma, nepriklausomai nuo bet kokios jo sėkmės. Nė vienas žmogus pasaulyje negalėjo taip

kalbėti. Tik Kristus apglėbia visą mano žmogiškumą. Dionizas Areopagietis nustemba: „Kas mums galės kada nors kalbėti apie Kristaus meilę žmogui, sklidiną ramybės?“. Kartoju sau šiuos žodžius daugiau kaip penkiasdešimt metų!“.

Kiekvienas gali palyginti su savimi, savo žmogišką patirtį su šių vyrų ir moterų liudijama patirtimi ne tam, kad tai išgirstų – dieve apsaugok – dar kartą kaip eilinį priekaištą, kad mes neatitinkame lūkesčių dėl mūsų įprasto polinkio viską sumenkinti iki moralistinių aspektų, bet kad suvoktume, ką prarandame. Mes prarandame būtent šį intensyvumą, šitą virpesį! Ir kiekvienas iš mūsų žino, kad tai tiesa, tą patyrėme tam tikromis gyvenimo akimirkomis. Bet kokio atstumo taip dažnai esama tarp jų ir mūsų. Tai daug daugiau nei užgniaužtas kvapas! Kaip mes labai dažnai viską sumenkiname! Esame kartu, draugai, kad vienas kitam padėtume, palaikytume vienas kitą, liudytume vieni kitiems, kad įmanoma, esant visiems mūsų ribotumams (bet tie ribotumai neturi su tuo nieko bendra, liaukimės, neturi nieko bendra!), kad įmanoma taip gyventi. O pirmiausia reikia suprasti nepakeičiamos kūn. Giussani draugijos dėka, kodėl esame atsidūrę tokioje situacijoje.

1. „Aš“ sumaištis

„Už žodžio „aš“ – prieš daug metų sakė kūn. Giussani – šiandien slepiasi didelė sumaištis. Išties, žodis „aš“ didelei daugumai asocijuojasi su kažkuo painiu ir neaiškiu, terminu, vartojamu patogumo dėlei, turinčiu grynai nurodomąją vertę (kaip „butelis“ ar „stiklinė“), bet už to žodelio nebevyrpa niekas, kas galingai ir aiškiai nurodytų, kokią sampratą ir jauseną žmogus turi apie savo „aš“ vertę“.

Yra taip, kaip sakoma – norint pateikti vieną pavyzdį iš daugelio galimų – šioje Roth'o ištraukoje iš jo kūrinio „Kontrgyvenimas“: „Visa tai, ką tau galiu pasakyti su įsitikinimu, yra tai, kad aš, pavyzdžiui, neturiu „aš“ ir kad nenoriu ar negaliu paklusti kažkokio „aš“ nesąmonei. Tai, ką turiu vietoj „aš“, yra interpretacijų įvairovė, kurioje galiu save kurti, ir ne tik apie save patį: visa trupė aktorių, kuriuos įvedžiau į savo vidų, stabili draugija, į kurią galiu kreiptis, kai man reikia kokio nors „aš“, nuolatos kintančios scenarijų ir partijų atsargos, kurios sudaro mano repertuarą. Bet tikrai neturime „aš“, nepriklausomo nuo mano apgaulingų meninių bandymų turėti vieną „aš“. Ir nenorėčiau jo. Aš esu teatras ir niekas kitas kaip teatras“.

„Todėl galima pasakyti, kad, kai patiriame tokius dalykus, gyvename laikmečiu, kai, atrodo, gęsta civilizacija, nes iš tiesų civilizacijos evoliucija priklauso nuo to, kiek skatinama iškilti, išryškėti atskiro „aš“ vertė. O mes gyvename tokiu laikmečiu, kai skatinama didelė sumaištis dėl žodžio „aš“ turinio“.

Todėl patirtis, kuri neatsako į tai, net jeigu surengsime daug susitikimų, darysime daug dalykų, yra žlugusi! Tai žmogiškumo užtemimas, kaip teigia Heršelis: „Nesugebėjimas suvokti savo vertės... yra pati savaimė bausmė“, kurios kainą mes patys užmokame kiekvieną dieną“.

Bet kodėl taip atsitiko? „Pirma, kas konstatuojama, tęsia kūn. Giussani, yra tai, kad šiandieninė sumaištis vyrauja pasislėpusi po mūsų „aš“ trapumo kauke, beveik flatus

vocis, ir iš dalies kyla iš išorinės įtakos mūsų asmeniui. Reikia gerai įsidėmėti lemiamą įtaką mums to, ką Evangelija vadina „pasauliu“ ir kas pasireiškia kaip žmogaus asmens stabilus, oraus ir tvaraus formavimosi priešas. Mus supantis pasaulis daro mums labai didelį spaudimą per žiniasklaidą, mokyklą, politiką, kuris įtakoja ir galiausiai užgožia kaip išankstinė nuostata bet kokią mūsų „aš“ mėginimą tapti sąmoningu. Tokio spaudimo rezultatas yra akivaizdus: didelė sumaištis dėl žodžio „aš“ turinio“.

Kas yra ši „išorinė įtaka“, šis „pasaulis“? Kokią įtaką daro? Tai valdžios įtaka – mums tai sako kun. Giussani kitomis progomis – kuri nelieka mūsų išorėje (kaip sako Bernanos‘as: „įeina į mus, eikvodamas jėgas, nuskurdindamas charakterius, aiškumą“), bet, priešingai, išskverbia į mus taip giliai, kad tampame svetimi patys sau. Gerai būtų, jei tai liktų tik persekiojimas iš išorės ir nepalietų mūsų „aš“ savimonės. Gerai būtų! Bet „tai, kas mus supa, vyraujantis mentalitetas, invazinė kultūra, valdžia mus padaro svetimus patiems sau – mums išplėšia sielą! – tarsi nebebūtų jokio realaus akivaizdaus dalyko, išskyrus madą, nes mada yra valdžios projektas“, iki kol iškreipia mūsų savęs pačių suvokimą, savęs pojūtį.

„Visuotinis mentalitetas (...) iškreipia savęs pačių suvokimą, savęs pojūtį, tiksliau paralyžiuoja religinį jausmą, paralyžiuoja širdį, dar tiksliau, ją padaro nejautrią“.

Šio savęs suvokimo iškreipimo, šio susvetimėjimo požymis yra iš to išplaukiantis mūsų troškimų interpretavimas. Todėl – mus įspėja kun. Giussani – „reikia būti labai dėmesingiems, nes labai jau lengvai pradedame ne nuo tikrosios savo patirties, tai yra nuo pilnos ir autentiškos patirties. Išties, dažnai patirtį sutapatiname su šališkais išpūdžiais, taip susiaurindami ją tarsi iki nukirstos galūnės, kaip dažnai atsitinka meilės srityje ar svajonėse apie ateitį, o dar dažniau patirtį painiojame (nors visuomet apie ją kalbame) su išankstinėmis nuostatomis ir schemomis, galbūt nesąmoningai perimtomis iš aplinkos (tačiau jos taip sutampa su mumis pačiais, kad galvojame, jog tai esame mes. Taigi valdžios įtaka pasiekia tokį lygį); todėl vietoj to, kad atsivertume tai laukimo, priklausomybės ir nuoširdaus dėmesingumo laikysenai, kurią patirtis primygtinai siūlo ir kurios reikalauja, patirčiai primetame kategorijas ir paaiškinimus, kurie ją užblokuoja ir apribojame ją, manydami, kad išsprendžiame. (Patirčiai primetame schemas. Labai dažnai tą matome: pasakojame faktus, o paskui tie faktai neįneša jokio aiškumo apie mus, tampa komentarais. Patirčiai primetamos kategorijos ar paaiškinimai, kurie ją blokuoja ir riboja. Tai reiškia, kad patirties nėra). O tai mummyse pagimdo, kaip sako kun. Giussani, laukinį ir pasibjaurėtiną išpuikimą, kuris net neatsižvelgia į mūsų tikrus poreikius, netgi nežino, kas jie yra, atsisako stebėti patirtį aiškiu žvilgsniu ir priimti tai, kas žmogiška, visame tame, ko ši reikalauja. Todėl šiandienos civilizacija verčia mus akiai judėti tarp šio kraštutinio išpuikimo ir pačios tamsiausios nevilties“.

„Esame taip pripratę prie šios varganos padėties, sako Rey, vienas prancūzų mokslininkas, kad dažniausiai jos net nebejaučiame, ja pasitenkiname“.

Tačiau Giussani mus įspėja, kad ši valdžios įtaka yra tiesiogiai proporcinga mūsų bejėgiškumui. Tai ne tik valdžios įtaka. Valdžia daro tokią įtaką būtent dėl mūsų

bejėgiškumo. Kodėl kun. Giussani taip sako? Todėl, kad yra įsitikinęs, kad „joks žmogiškos veiklos rezultatas negali būti išbaigtai priskiriamas tik išorinėms aplinkybėms, nes žmogaus laisvė, nors ir susilpninta po gimtosios nuodėmės, išlieka neištrinama Dievo kūrinio žymė“. Gimtoji nuodėmė susilpnino, padarė trapesnį manąjį „aš“, tačiau aš tebesu Dievo kūrinys, o ne valdžios aplinkybių mechanizmo dalis. Tai reiškia, kad tokia stipri valdžios įtaka mums daroma tik dėl mūsų nuolaidžiavimo. Tai, kas galėtų atrodyti kaip dar vienas Giussani kaltinimas, iš tiesų tampa jam šaltiniu atsigavimui. Žmogus nėra galutinai sutriuškintas. Todėl jis sako: „kalbame apie valdžią ne todėl, kad bijome, kalbame apie valdžią, nes turime pabusti iš miego. Valdžios jėga slypi mūsų bejėgiškume. Nebijome valdžios, bijome žmonių, kurie miega ir dėl to leidžia valdžiai daryti su jais viską, ką ši užsigeidžia. Teigiu, kad valdžia visus užmigdo kaip galima ilgiau. Jos didžioji sistema, didis metodas yra užmigdyti, padaryti neįautrius, arba dar geriau, paralyžiuoti. Ką paralyžiuoti? Paralyžiuoti žmogaus širdį, žmogaus poreikius, troškimus, primesti kitokį troškimo ir poreikio vaizdinį nei tas širdžiai būdingas beribis polėkis. Ir taip atsiranda riboti, uždari, įkalinti žmonės, jau pusiau lavonai, tai yra bejėgiai... Taigi valdžia veikia proporcingai kito bejėgiškumui“. Tai tas mokinių mieguistumas, apie kurį šiomis dienomis kalbėjo Popiežius, tas valdžios, blogio įtakos suvokimo trūkumas.

Bet kaip žinosime, kad valdžia klysta? „Tu žinai, tu žinai, kas glūdi žmogaus širdyje, nes ji yra tavyje. O koks tas kriterijus, sako Giussani, kad suprastume tiesą apie žmogų? (Kalbos?) Tai apmąstyti save pačius veikiančius, stebėti save veikiančius, atrasti savąjį „aš“ veikiantį. Nėra kitokio kriterijaus. Ne kito suvokimas gali tau primesti kriterijų, bet apmąstymas...“ (dėmesys sau pačiam veikiančiam).

„Tačiau, kaip mums primena Hanna Arendt, atrodo, kad lengviau įtikinti žmones elgtis pačiu neįtikimiausiu ir įžeidžiančiu būdu nei įtikinti juos mokytis iš patirties, užuot taikius kategorijas ir formules, jau susikurtas savo galvoje“.

Todėl kaip galime vieni kitiems padėti, jei tikrai būtume bendrakeleiviai?

„Brangus Julian, praeitą ketvirtadienį – man rašo viena draugė – valgėme kartu su keletu draugų iš mūsų grupės ir su Paolo (mūsų atsakinguoju). Bandėme vėl imtis darbo pagal ketvirtą „Religinio jausmo“ skyrių. Pasakojome apie tą savaitę įvykusius faktus, faktus, kurie mus ypatingai buvo paveikę tiek dėl teigiamų, tiek dėl neigiamų priežasčių ir kurie mumyse pažadino tam tikrą nuostabą, džiaugsmą ar skausmą. Vis dėlto Paolo mus ragino ieškoti tame, kas buvo atsitikę, „mūsų aš sudarančių veiksnių“, nenuslystant į jau žinomus ir „užglaistančius“ atsakymus. Neslėpsiu nuo tavęs, kad tai buvo labai provokuojantis darbas (mane labai guodžia, kad taip buvo ne tik man!) ir man jis buvo dar ir skaudus. Pastebėjau, kad dažnai visas šauksmas ir gerumo, teisingumo bei grožio poreikis gyvenimo aplinkybių akivaizdoje yra užgniaujamas ir man kyla pagunda leisti, kad jis būtų užgniaujamas. Mano autentiškas šauksmas, mano. Ne bendradarbių šauksmas, o mano. Ne draugų iš judėjimo, o mano. Manasis, kuris yra absoliučiai savitas ir man leidžia pajusti tą milžinišką neatitikimą, tą trūkumą, tą laukimą. Tarsi būtum nuogas ir nebegali daugiau pasislėpti už to, ką jau žinai, ar už draugų, „kurie apie tai galvoja tą patį, kaip

ir tu“. Esi tu ir ta milžiniška paslaptis, kuri yra tavo šauksmas aplinkybių akivaizdoje, aplinkybėse, kurios tau labiausiai rūpi. Tai yra svaiginantis šauksmas ir aš dažnai bijau žvelgti į jį. Paradoksaliai man prireikė draugo, kad galėčiau į jį žvelgti. Man reikėjo to mano draugo, kuris mums visiems metė iššūkį, liudijimo, jis buvo „vienas“ prieš visus, ir vis dėlto niekada iki tol nebuvo jo laikęs tokiu dideliu draugu“.

Darbas vos prasidėjo. Todėl turime nuolatos priimti sprendimą, ar sekti kun. Giussani, ar tik ketinti juo sekti, kad paskui pridėtume savo mintis, nes tik atrasdami save veikiančius, kaip jis mus moko, galime priversti atskleisti visa tai, kas mes esame. Padėkime vienas kitam, dar kartą perskaitydami „Religinio jausmo“ V skyrių, kad tęstume savo kelią, kur Giussani aprašo tikrąją „aš“, nesusisiaurinto „aš“ prigimtį. Kiekvienas gali palyginti tą žmogišką virpesį ir troškimo suvienodinimą, su kuriuo taip dažnai susiduriame ir kuris, kaip sako kun. Giussani, yra jaunimo pasimetimo ir suaugusiųjų cinizmo šaltinis.

2. „Amžinoji mūsų esybės paslaptis“

„Nieko nėra labiau žavinčio kaip atrasti savojo „aš“ realius matmenis, niekas nėra taip kupinas nuostabos kaip savojo žmogiško veido atradimas“, vis sako mums kun. Giussani. Dėl to tai yra uždegantis nuotykis, bet – kaip ką tik girdėjome – kad leistumėmės į šį nuotykią ir įveiktume tą susvetimėjimą sau patiems, reikia žmogaus, su kuriuo žvelgtume į savąjį žmogiškumą, kuris nesibijotų mano žmogiškumo, kaip rašo ši mergina vienam savo draugui.

„Šią akimirką tiesiog jaučiu poreikį pakalbėti su tavimi dabar, kai tie klausimai, kuriuos tiek ilgai laikiau užslėpusi, užgniaūžusi ir surakinusi savyje, pagaliau sprogo. Pagaliau... Viskas buvo ir yra nusiteikę prieš mane, viskas, net ir mano motina man sakė: „nusiramink, šis liūdesys praeis“ arba „negalvok apie tai“... Tačiau jis niekada nepraėjo ir niekada nesilioviau apie jį galvojusi, nes tai yra kankinantis prasmės poreikis, kuris manęs nepalieka ramybėje ir nepasiduodamas mane kankina kiekvieną dieną, kiekvieną akimirką, be paliovos. Visi stengėsi mane sutramdyti, nuraminti, neversti manęs kentėti ir padaryti viską labiau pakenčiamu, numalšinti neramią širdį, kuri vis dėlto niekada neketino liautis troškusi ir prašiusi daugiau. Paskui atsiradai tu, aš niekada neturėjau tokio draugo kaip tu. Tik tu neišsigandai ir nepasipiktinai mano skausmo ir mano begalybės troškimo akivaizdoje. Niekas į mane nėra taip žiūrėjęs. Mano širdis sudrebėjo, suvirpėjo kaip niekada anksčiau. Staiga mane užvaldė kartus suvokimas, kad iki šiol niekas į mane nežiūrėjo kaip iš tiesų norėjau, niekas nekreipė dėmesio į mano nepatogų skubų poreikį, dalindamiesi su manimi viskuo, išskyrus tai, kas buvo būtina. Tačiau gyvenimas, kuris neatsižvelgia į mano žmogiškumą, į mano kūniškiausius ir intymiausius poreikius, nėra gyvenimas, ir nėra netgi mirtis, yra tik beviltiška rauda. Aš negaliu nekreipti dėmesio į savo prasmės paieškas, kitaip aš dūstu, tiesiog negaliu eiti į priekį, viskas yra vienoda, lėkšta, bergždžia, nuobodu ir siaubingai nepakeliama. Susitikimas su tavimi manyje pažadino siekį viso mano gyvenimo, kiekvienos sekundės atžvilgiu, ir aš nebenoriu gyventi dėl nieko, kas būtų

mažiau. Uždegei manyje aistrą, niekada neragautą skonį. Man reikia šalia žmonių, kurie atitiktų mintis, dominuojančias mano gyvenime, su kuriais aš galėčiau kiekvieną akimirką aptarti tai, kas iš tikrųjų vertinga. Noriu būti su tavimi, nes tu manęs nesusiaurini, manęs neneigi, manęs nenumarini, manęs neguodi ir nebandai man duoti atsakymo, nebandai manęs išblaškyti ar pakelti man nuotaiką, bet kartu su manimi lauki, klausi, daliniesi mūsų skausmo kilnumu, šio beribio troškimo didybe ir jo sukuriamu neatitikimu. Man reikia tavęs, nes mane priverti žvelgti į šį baisų, bet brangų skausmą, į šią baisią, bet brangią mintį, kuri mane padaro tokia žmogiška, ir būti jų akivaizdoje“.

Pagalvokime apie samarietę, kaip to Žmogaus žvilgsnis atskleidė tikrąją jos troškulio prigimtį, kaip ir šiai merginai šis jos draugas.

Todėl „išeities taškas, mus moko kun. Giussani, atliekant mus dominantį tyrimą, yra sava patirtis, mes patys veikiančios (...), nes religinis veiksnys reprezentuoja mūsų „aš“ prigimtį, nes ji reiškiasi tam tikrais klausimais: „kokia yra galutinė egzistencijos prasmė?“, „kodėl galiausiai verta gyventi?“.

Tai yra klausimai – jis mums sako – į kuriuos žvelgdami, atrandame, kad:

pirmiausia jie yra neištrinami. „Šie klausimai tvirtai susiję su mūsų būties gelme: jie yra neištrinami, nes sudaro tarsi audinį, iš kurio ji nuausta“.

„Nepaisant nesėkmių ir frustracijų ir toliau jaučiamės apsėsti – dar teigia Heršelis – šio neišreiškiamo klausimo ir nesugebame priimti minties, kad gyvenimas yra tuščias, beprasmis“. Kaip teigė kun. Giussani, kalbėdamas apie Leopardį – nepaisant visuotinio žlugimo, klausimas išlieka: „Kaip bokštas vienišame lauke, tu ten stūksai viena ir gigantiška“. „Toji vyraujanti baisi, bet brangi mintis“ nurodo kažką, kas nepaskęsta minimame prieštaravime, bet vėl iškyla iš visuotinio žlugimo, nurodo, kad „begalinė visa ko tuštybė“ nesugeba išnaikinti šios vyraujančios minties sėklos. Pagalvokime apie Sūnų palaidūną: kai jis suvokė visa ko begalinę tuštybę, jo žmogiškas troškimas tapo dar labiau neatidėliotinu nei anksčiau.

Todėl antroji šių klausimų savybė yra ta, kad jie yra neišsemiami, savyje turi totalumo poreikį, kuris išreiškiamas tais būdvardžiais irrieveiksmiais, nurodytais klausimuose: „kokia yra galutinė gyvenimo prasmė? Koks iš esmės yra tikrovės turinys? Dėl ko tikrai verta egzistuoti man, egzistuoti tikrovei? Tai klausimai, iki galo panaudojantys visą energiją, protui būdingą ieškojimo energiją, tai klausimai, kuriems reikia visaapimančio atsakymo“. Bet kuo labiau stengiamės juos surasti, tuo labiau girdime mums sakant: „ne čia, bet ten“. „Sodrioje dangaus žydrynėje skrenda jūros paukštis ir nestabtelė, nes visi pavidalai byloja: „ne čia, bet ten“.“ Kai pradėdi tą atpažinti, atsiranda šviesa gyvenimo kelyje. Kitokiu atveju viskas pradeda komplikotis, santykiai tampa „stabais“. Klausykite, ką sako kun. Giussani, komentuodamas šias Montale eiles: „išties, problema yra išgyventi santykius ne taip, tarsi jie būtų „stabai“, tarsi būtų santykiai su tuo, kas dieviška; tai santykiai su ženkle, todėl jie negali išpildyti, gali tapti keliu, žingsniu į priekį, ženkle, gali nukreipti, kaip sakė Clemente Rebora eilėraštyje: „ne čia, ne tai“. O Montale iš pagoniško, bedieviško požiūrio taško sako: visi dalykai keistai šaukia, byloja: „ne čia, bet ten“. Taigi su jais

elgiesi ne taip, tarsi jie sakytų „aš esu viskas“, ir tai leidžia labiau mėgautis dalykais ir žmonėmis. Pavyzdžiui, daug labiau žavi buvimas bendrakeleiviais – mums sako kun. Giussani – nei laikino pasimėgavimo bendrininkais“. Kiekvienas gali pasirinkti.

Dėl to tikrai tikrovei dėmesingas žmogus negali nepripažinti struktūrinio neproporcingumo, būdingo mūsų „aš“, kurį Leopardis nepralenkiamai aprašė šiame tekste: „Nesugebėti būti patenkintiems nė vienu žemišku dalyku, nė, taip sakant, visa planeta; žvelgti į neišmatuojamą erdvės platybę, pasaulių skaičių ir jų stebuklingą dydį ir galvoti, jog viskas yra maža ir menka, palyginti su savo sielos gebėjimu; įsivaizduoti begalinį pasaulių skaičių, beribę visatą ir jausti, kad mūsų siela bei troškimas yra didesni net už begalinę visatą; ir nuolatos kaltinti dalykus dėl jų nepakankamumo ir beprasmiškumo, kentėti dėl netobulumo bei tuštumos ir dėl to kęsti nuobodulį man atrodo didžiausias didybės ir taurumo ženklas, kuris išvelgiamas žmogiškoje prigimtyje“.

Koks didybės pojūtis! Būtent šis didybės jausmas, šio neproporcingumo jausmas priverčia jį kaltinti dalykus nepakankamumu ir kentėti dėl netobulumo ir tuštumos.

„Tai, jog klausimai yra neišsemiami, iškelia prieštaravimą tarp poreikio veržlumo ir žmogiškojo matmens ribotumo, ieškant atsakymo. Ir vis dėlto – sako kun. Giussani – mes noriai skaitome tekstą, nes tų klausimų virpėjimas bei to neatitikimo dramatiškumas atspindi jo tematiką“. Šis neišsprendžiamas prieštaravimas yra amžinoji mūsų būties paslaptis, o tai yra tas dalykas, kurio labiausiai mums trūksta būtent dėl minėtos priežasties: dėl valdžios mums daromos įtakos su mūsų nuolaidžiavimu. Netrūksta Dievo, trūksta mūsų „aš“ paslapties, šios mūsų būties paslapties! Todėl mums nereikia Jo ir todėl ieškome atsakymo ten, kur jo ieško visi.

Bet kai žmogus pradeda suprasti „mūsų būties paslaptį“, pradeda įveikti tą sumaištį, kuri gadina gyvenimą, ir atrandame turintys savyje unikaliai aiškų vertinimą, nepasiduodame painiavai. Tai yra mes esame susipainioję dėl to, kad nusilpsta mūsų „aš“, dėl tos valdžios mums daromos nuolatinės įtakos.

„Brangus Julianai, noriu tau papasakoti vieną dalyką, kuris verčia aukštyn kojom mano gyvenimą. Tą darau po tavo kvietimo per paskutinę Bendruomenės mokyklą, per kurią, cituodamas dainos „Mano veidas“ tekstą, sakei: „Žvelgiu į savo vidų ir matau beribę tamsą“. Jei mes to neatrandame, taip yra todėl, kad mums labiausiai trūksta – sugrišiu prie to per Brolijos rekolekcijas – Paslapties pojūčio. Ir tai matosi galiausiai iš to, kad ieškome pasitenkinimo gyvenime ten, kur jo ieško visi“. Taigi aš jau daug metų priklausau judėjimui, turiu žmoną, vaikų ir išimylėjau vieną merginą. Man reikėjo laiko, kad tą suprasčiau, nes savo viduje nenorėjau to pripažinti, bet yra taip. Bandžiau atmesti šį akivaizdų dalyką, priklijuodamas Kristų prie mūsų draugystės, bet buvo akivaizdu, kad tai buvo tik psichologinis nusiramimas, kad nežiūrėčiau į savojo „aš“ pasyvumą. Kiekviena mano esybės ląstelė virpa, pamačius to žmogaus veidą. Jei išidrašinau ir nusprendžiau tau parašyti, tai dėl to, kad po bendruomenės mokyklos, kurioje kalbėjome apie skyrių „Religinis jausmas: išeities taškas“, pradėjau vertinti iki galo savo situaciją, kad aptikčiau veikiančius manojo „aš“ sudedamuosius veiksnius, ir atradau, kad iš tikrųjų esu beribis poreikis, kurio

negali patenkinti netgi toks gražus ir tyras tos merginos veidas. Pakako akimirkos, per kurią atpažinau šį akivaizdų dalyką, ir tuojau pat šios situacijos sukelta sumaištis išnyko, nepanaikindama milžiniško pasiaukojimo, atsitraukiant nuo jos, ir skausmo, kurį jaučiu, galvodamas apie savo žmoną, kurią labai myliu, ir apie savo nuostabiuosius vaikus, apie savo draugus ir liudytojus. Pirmą kartą iki galo suvokiu savo esybės paslaptį, jos begalinę platybę ir tuo pačiu metu jos niekingumą ir menkumą. Stebina tai, kad visame šiame skausme priešais save regiu grožį ir vertingumą tikrai žmogiško kelio, kurį mums siūlai su tokiu ryžtingumu ir nuoširdumu, kurie man yra pats didžiausias Dievo švelnumo mano niekingumui ženklas. Jei Kristus nebūtų reali esatis man, nesugebėčiau į save taip žiūrėti ir už tai tikrai esu dėkingas, nes man nereikia atsisakyti nieko iš savo žmogiškumo, priešingai, visa tai, kas su manimi atsitinka, yra iššūkis, kad savęs klausčiau, Kieno aš esu, Kam noriu atiduoti visą savo gyvenimą. Nebenoriu daugiau gyventi, tarsi mano elektroencefalograma būtų lygi linija“.

Tik taip mes nesprenžiame gyvenimo problemų iš moralizmo pozicijų. Jei sugebame žiūrėti iki galo į savo esybės paslaptį, tuomet viskas tampa maža, palyginus su dvasios gebėjimu (bet kiek atsiranda komplikacijų gyvenime, kai šito nesuprantame...), nes neišsprenžia nieko, jei nueini paskui pirmą pasitaikiusią, nieko neišsprenžia, paprasčiausiai viską komplikuoja, o paskui vėl pradedi iš pradžių. O į tai negalime atsakyti tik moralistiškai: „nes tai draudžiama“ ir pasilieiname čia, sakydami: „bet galiausiai prarandame tai, kas geriausia“, nes nesupratome nieko! Kaip sako Gertrud von le Fort: „Kiekvienas dalykas, vertinamas iš religijos taško, įgyja blaivumo ir aiškumo“.

Taigi žiūrėjimas į „mūsų esybės paslaptį“ leidžia mums suprasti dalykus, kurie mums atsitinka ir kurie labai dažnai mus išmuša iš vėžių, kaip liūdesys, nes „liūdesys, pamatinė save suvokiančio gyvenimo ypatybė“, rašo kun. Giussani, yra „nesančio gėrio troškimas“. Kai jaučiu šį liūdesį, taip yra todėl, kad trokštu gėrio, kurio dar nėra: „ne dėl to, ne dėl to! Ir viskas nukreipia kitur (...). Tokio liūdesio vertingumo suvokimas sutampa su gyvenimo didybės suvokimu bei savojo likimo jautimu“. Ir tuomet žmogus gali pajusti šio liūdesio tiesą, kaip ją mums apibūdina Dostojevskis (tai anaiptol ne nelaimė!): „tą amžiną ir šventą ilgesį, kurį patyręs ir išgyvenęs koks nors kitas išrinktasis paskui jau niekada jo neišmainytų į pigų malonumą“.

Tačiau šis liūdesys sukuria logišką liūdesio priešingybę: neviltį. Nuostabu dar kartą skaityti Dostojevskį: „Jau pati mintis, kad yra kažkas neapsakomai teisingesnis negu aš, taip pat ir mane visą pripildo begalinio gaudulio ir - šlovės! Nesvarbu, kas aš būčiau ir ką veikčiau. Žmogui reikia laimės, bet daug labiau jam reikia žinoti ir kas akimirką tikėti, kad kažkur jau yra absoliuti, rami laimė, laimė visiems ir viskam... žmogaus būties principas yra toks, kad žmogus visada galėtų nusilenkti be galo didžiulei esybei. Jeigu iš žmonių atimtume tą be galo didžiulę esybę, jis nebenorėtų gyventi ir numirtų iš nevilties“.

Būtent dėl to „aš“, aptiktas veiksmu, atsiskleidžia kaip pažadas, kaip jį genialiai aprašė Pavese: „Tai, ko žmogus ieško malonumuose, yra begalybė, ir niekas niekada

neatsisakytų vilties siekti šios begalybės“, nes „laukimas yra pati mūsų prigimties struktūra, žmogus, gyvenimas iš prigimties yra pažadas“, nes ne mes tą nusprendžiame, kaip sako Baldwino Blues senelė: „Gyvenimas, kuris yra tavyje, sprendžia. Ir jis žino, iš kur yra, ir tiki Dievą“.

Todėl kuo labiau žmogus įsigilina į savo esybės paslaptį, tuo labiau suvokia, kas yra tikroji vienatvė, kuri nėra laikinas jausmas pasijusti vienam; tai būtų visai nereikšminga. „Vienatvės jausmas – sakė kun. Giussani „Krikščioniškos patirties pėdsakuose“ – gimsta širdyje, kai žmogus kiekvieną kartą rimtai žvelgia į savo žmogiškumą. Kuo labiau žmogus rimtai žiūri į savo žmogiškumą, tuo labiau suvokia savo poreikių prigimtį ir jaučia visą bejėgiškumą atsakyti į šiuos poreikius. Esame vieni su savo poreikiais, su savo poreikiu būti, intensyviai gyventi, kaip tada, kai žmogus yra vienas dykumoje, vienintelis dalykas, kurį jis gali daryti, yra laukti, kad kažkas ateitų, ir sprendimą ras tikrai ne žmogus, nes reikia išspręsti būtent žmogaus poreikius“.

Taigi būtent šią akimirką galiu pradėti išvelgti, kokia draugija yra tikra. „Pats klausimas tą pačią akimirką, kai apibrėžia mano vienatvę, sukuria ištakas mano draugijai, nes reiškia, kad mane sudaro kitas dalykas, nors ir paslaptingas“. Ir dėl to, kaip sakė amerikiečių filosofas Whitehead'as, religija „yra tai, kuo žmogus užsiima vienatvėje“, bet kun. Giussani pratęsia: „tačiau taip pat yra tai, kame jis atranda savo esminę draugiją“. Kodėl? Jei mes nors akimirką sugebame neskambinti pirmam pasitaikiusiam, bet sutinkame būti priešais tą vienatvę... „Tokia draugija yra labiau pirmapradė nei vienatvė, nes pirma vienatvės yra draugija, kuri apkabina mano vienatvę“ ir jei to kartais nedarome, būsime visuomet vieni, nors ir žmonių apsuptyje. Todėl „toji vienatvė nebėra tikra vienatvė, bet šauksmas, kviečiantis į paslėptą draugiją“. Todėl, kuo labiau žmogus išgyvena šią vienatvę, ši savo bejėgiškumą, ši savo trūkumą, negali nešaukti su Luzi: „Šis trūkumas yra trūkumas ko, širdie, kurio tu staiga prisipildai? Ko?“.

3. Paskutinis trumpas punktas: „Tu“ nostalgija.

Tai yra ieškojimo viršūnė, tai yra viršūnė, kurią atrandame savyje, kur „aš“ išreiškia tai, kas jis yra, jei nėra susiaurinamas. Kaip nuostabiai sakoma Lagerkvisto eilėraštyje: „Svetimšalis mano draugas, tas, kurio aš nepažįstu [nežinau, ko ieškau, nepažįstu jo]. Svetimšalis tolimas tolimas. Dėl jo mano širdis kupina nostalgijos. Nes jo nėra šalia manęs. Nes jo galbūt visai nėra? Kas tu esi, kuris pripildai mano širdį savo nebuvimo? Kuris pripildai visą pasaulį savo nebuvimo?“.

Šiuo žodžiu – nostalgija – Lagerkvistas paprastai aprašo tai, ką Giussani rašo skyriaus pabaigoje, kad atsakymo buvimas glūdi pačiame klausimo fakte. Nostalgija yra labai žmogiška patirtis, per kurią visi galime suprasti, kad faktas, jog ją jaučiame, reiškia, kad egzistuoja kitas, kuriam jaučiu nostalgiją, antraip nebūtų nostalgijos, jos nebūtų kaip patirties, nejaustume, kad mums kažko trūksta. Pagalvok, ar jautei kažkam (dalykui ar asmeniui) nostalgiją, jei ne dėl to, kad tai jau buvo ir yra.

Tuomet „aš“, kuris nėra susiaurintas, yra „aš“, kuris jaučia viduje šią nostalgiją, realaus ir paslaptingo „Tu“ nostalgiją, nostalgiją, kuri yra viduje to paties polėkio, su kuriuo užmezga santykį su tikrove. Tą unikaliu būdu paliudija Psalmės: „Dieve, tu esi mano Dievas, tavęs aš ieškau, mano gyvastis tavęs ilgisi, mano kūnas tavęs trokšta, kaip sausa, pavargusi ir perdžiūvusi žemė“. Kas suvokia šį troškulį, gali suprasti, ko iš tiesų vertas gyvenimas, ir tuomet kartu su psalmistu gali ištarti: „Tavo ištikima meilė yra man brangesnė už gyvastį, mano lūpos skelbia tavo šlovę. Gulėdamas guolyje, tave menu, per kiaurą naktį mąstau. Glaudžiuosi prie tavęs, tavo dešinė mane palaiko“. „Kaip elnė ilgisi tekančio vandens, taip aš ilgiuosi tavęs, Dieve. Visa gyvastimi trokštu Dievo – gyvojo Dievo, kada nueisiu pamatyti Dievo veido?“.

Dievo netrūksta, trūksta tokio „aš“! Tokio, kuris savyje jaustų visą nostalgiją, visą troškulį... suprantate, kodėl Jėzus sako: „Palaiminti alkstantys ir trokštantys“? Palaiminti! Tik tikras, vėl pažadintas „aš“ gali jį atpažinti susijaudinęs. Tai patvirtina kelio, kuriuo mus kviečia eiti Giussani (man atrodo!) pagrįstumą, ir tai, kad jis už mus jo nenuėina, yra lemiamas dalykas, malonė.

Kova su valdžia vyksta šiame lygmenyje. Toks „aš“ nugali valdžią, valdžios mėginimą sumenkinti „aš“ jo troškimo polėkyje, jį padaryti lėkštą. Tokiam „aš“ valdžios pasiūlymai yra trupiniai, nes jis žino, kad negali užtekti jokių gausių dovanų, jokios vietos po saule nepakanka „aš“, kuris suvokia savo poreikį, nes toks žmogus žino, kur gali rasti poilsį, poilsį, atitinkantį jo poreikį, vienintelį, kurio dėka tikrai pailsi. „Sukūrei mus sau, Viešpatie, ir nerami mūsų širdis, kol neras atilsio tavyje“.

Kuo labiau „aš“ suvokia, kad tik Jis gali būti tikras jo poilsis, tuo labiau susijaudina dėl paties fakto, kad Dievas egzistuoja. Negali nebūti apimtas susijaudinimo, kad jis egzistuoja, kaip labai dažnai kartodavo kun. Giussani: „Mano širdis džiūgauja, nes Tu gyveni“. „Jo esatis pripildo mane tylos“.

Todėl „Tavo vardą minėti ir Tavo mokymo laikytis – vienatinis mūsų troškimas“. Šis troškimas negali išlikti nė kelių minučių, jeigu netampa klausimu, nes tikroji troškimo forma yra klausimas, kuris labai gerai žinomas maldos vardu.

ŠEŠTADIENIO POPIETĖ- BALANDŽIO 30 D.

ANTROJI PASKAITA - KUN. JULIAN CARRON

«Ubi fides ibi libertas»

“Gražus yra kelias tam, kas juo žengia“¹. Žengti reiškia apsisprendimą, kurį kiekvienas turi priimti nuolatos, nes nepaisant to, kad žmogiškoji prigimtis yra prieinama atidžiam žmogui, jeigu iš tiesų yra atidus patirčiai ir sau, pastebinčiam save veikiantį; visi žinome, kiek esame nutolę nuo šito sąmoningumo. Tik kai kurie žmonės

¹ C. Chieffo, «La strada», in *Canti*, Società Cooperativa Editoriale Nuovo Mondo, Milano 2002, p. 245.

tam tikrais kulminaciniais momentais sugeba suvokti savo galutinę prasmę, save iš tikrųjų suvokti. Paprastai tai, kas ima viršų, kaip žinia, neretai dėl mentaliteto įtakos ar dėl mūsų nuolaidžiavimo, išsiblašymo, yra sumišimas (užtenka stebėti, kaip veikiame dažniausiai), ir tada žmogus nežengia, neina.

Šio „neėjimo“ pasekmės stulbinančiai aprašo kun. Giussani aštuntame Religinis jausmas skyriuje. Pasekmės yra žiaurios, užtenka glaustai išvardyti: asmenybės tapimas paviršutiniškesne (ir tapimas savo reakcijų auka), santykių šiurkštumas, bendravimo numenkėjimas iki plepalų, vienišumas kaip prasmės nebuvimas, kurio rimčiausi simptomai yra beviltiškumas, prievarta ir tapimas vis pažeidžiamesniais.

Dėl to tie, kurie gerai suvokia situaciją, kurioje dažnai atsiduriame, supranta jos dramatiškumą. Von Balthasar sako: „Kadangi didžioji dalis to, ką giliausio turi žmogus, liko neatskleista ir pamiršta dėl atitolimo nuo Dievo, šis gilumas [būties, ta didi pagarba sau, ta tikroji savimonė] gali būti iškelta į atminties ir žmogaus savęs suvokimo šviesą tik per Dievo įsikūnijimą“².

Tai yra priežastis, dėl kurios Dievas ėmėsi ieškoti žmogaus: „Jis atsako į mūsų širdies nerimą, mūsų nerimą klausti ir ieškoti“³.

Būtent šioje situacijoje krikščionybė turi parodyti savo sugebėjimą pažadinti „aš“. Jei krikščionybė nori likti įdomi kiekvieno iš mūsų gyvenimui, šiems „aš“, tokiems, kokie jie yra, dažnai jau pasidavusiems, tiek sumenkėjusiems iki įsitikinimo, kad jų pačių sau užtenka. Jei sugebės jį pažadinti, tai bus didžiausias tikėjimo išbandymo atlaikymas.

1. Tik Kristus išgelbsti žmogiškumą

„Tik Apvaizda – kartoja kun. Giussani – gali išgelbėti žmogų, t. y., tikrieji ir esmingieji žmogiškos būtybės ir jos likimo aspektai gali būti išgelbėti tik To, kuris yra galutinė prasmė, ir todėl tik Jis gali juos išsaugoti, pripažinti ir iškelti, apginti“⁴.

„Įvykis yra teigiamas atsakymas į dramatišką išsiblašymą, kuriame visuomenė mus verčia gyventi“. Tik įvykis [...] gali padaryti „aš“ aiškų ir tvirtą savo veiksniais, iš kurių yra sudarytas. Tai yra paradoksas, kurio nesugeba toleruoti nė viena filosofija ir nė viena teorija: kad tik įvykis, o ne analizė, ne jausmų aptikimas, yra katalizatorius, kuris leidžia, kad mūsų „aš“ veiksniai aiškiai pasirodytų ir įgautų formą priešais mūsų akis, mūsų sąmonės akivaizdoje su tvirtu, ilgalaikiu ir stabilium skaidrumu. [...] Todėl tinkamas katalizatorius „aš“ sąmoningumo, to, kas padaro įmanomą aiškų ir tvirtą „aš“ suvokimą, yra krikščioniškas įvykis. Ir pabrėžia: už krikščioniško įvykio ribų neįmanoma suprasti, kas yra „aš“. Tik susitikimas su šiuo įvykiu man atveria akis

² H.U. von Balthasar, *Wenn ihr nicht werdet wie dieses Kind*, Johannes Verlag, Einsiedeln, 1988.

³ Benediktas XVI, *Šventosios Sutvirtinimo Mišios*, 2011 balandžio 21.

⁴ L. Giussani, *All'origine della pretesa cristiana*, Rizzoli, Milano 2001, p. 104.

apie mane patį, man leidžia pastebėti kas esu, ko noriu, nes man leidžia suprasti, kad tai, ką duoda, yra būtent tai, ko noriu, atitinka tai, kas esu“⁵.

Tai yra kelio, kuriuo bandomė eiti, patvirtinimas, nes tik įvykis pažadina „aš“, o ne užsispyrimas kartoti kažkokius receptus; tik krikščioniškas įvykis man leidžia suprasti manąjį „aš“ ir dėl to per Bendruomenės mokyklą primygtinai reikalavome, kad liudytume vieni kitiems, kaip pastebėjome Jo įvykį mumyse, nes tai liudija įvykstantį krikščionišką įvykį, šis „aš“ pabudimas. Tai nereiškia, kad žiūrėjome tik į save, mes bandėme suprasti, kas yra Kristus, matydami, ką sugeba pažadinti mumyse, kad suprustume save pačius, taptume tvirtesniais, stabilesniais sąmonės atžvilgiu, būtume mažiau veikiami mentaliteto, protingesni realybės akivaizdoje, labiau būtume savimi, kad niekas mūsų nesuklaidintų.

Kristus taip atitinka tai, kas aš esu, kad kai Jį randu, galiu pagaliau suprasti, ko man trūksta – To, kuris man sako: „Aš esu Paslaptis, kurios trūksta kiekviename tavo išbandomame dalyke, kiekviename pažade, kurio lauki. Ko betrokštum, bandytum pasiekti, aš esu viso to, ką tu darai, Likimas. Tu ieškai manęs – sako kun. Giussani Laisvės įvykis knygoje – bet kokiam dalyke!“⁶.

Dėl to prancūzų autorius, Jean Louis Chrétien gerai suprato, kad šis sąmoningumas yra įmanomas tik krikščionybėje: „Kad pats didžiausias troškimas ir tai, kas sudaro žmogaus didingumą, yra begalybės troškimas, troškimas, kurio niekas nenumalšina ir neužmigdo, nes niekas ribotas negali jo patenkinti, tai yra būtent krikščioniška mintis, nes begalybės troškimas iš tiesų trokšta begalybės, paties Dievo“⁷. Ir prideda: „Tokia mintis radikaliai prieštarauja visai antikos graikų išminčiai, pagal kurią beribis troškimas yra neatitikimo ir beprotystės ženklas,ėjimas link nelaimingumo ar nevilties“. O kaip antikinė mintis grįžta galime matyti pagal tai, kad neretai tėvai pradeda sakyti vaikams, kad taip trokšti yra beprotystė: nesugebėdami savęs suprasti, nesugeba suprasti vaikų; tas pats su dėstytojais ir studentais. Tik Kristus atskleidžia visą mano žmogiškumą, visą mano troškimą, nes „tik kai pasirodo tikslas – sako Kierkegaard – pasirodo ir troškimas“⁸.

Taigi, mano troškimas, taip neatitinkantis mano jėgų, taip stipriai išryškinantis faktą, kad man kažko trūksta, yra pats didžiausias Kristaus liudijimas, pats aiškiausias jo buvimo čia ir dabar ženklas: nekalbėk apie Kristų, bet apie „aš“ su šiuo troškimu. Mes pažįstame daug žmonių, kurie kalba apie Kristų, bet kiek iš jų nėra skeptiški, kurių troškimas vyresniame amžiuje dar gyvas? O to kitiems tikrai nereikia, visi tai gerai žinome. Jei tai liudija Kristaus vienalaikiškumą, kai žmogus mato tokį dalyką, tampa akivaizdu, kad tikėjimas – toli gražu ne žmogaus kūrinys! Neįmanoma žmogui sukurti tikėjimą, nes taip pabudintas asmuo žmogui yra visai neįmanomas dalykas.

⁵ L. Giussani, «In cammino», in *Tracce-Litterae Communionis*, n. 2, febbraio 2000, p. III, VI, VIII.

⁶ L. Giussani, *Avvenimento di libertà*, Marietti, Genova 2002, p. 149.

⁷ J.-L. Chrétien, *La Joie spacieuse*, Les Éditions de Minuit, Paris 2007, p. 196.

⁸ S. Kierkegaard, *Don Giovanni*, M.A. Denti, Milano 1944, p. 87.

Tokio dalyko žmogus net negalėjo susapnuoti, kaip tik, jam [tai] atrodė beprotystė. Dėl to mūsų pažadintas žmogiškumas yra didžiausias Kristaus pagarbinimas.

Būtent tai pripildo nuostabos Izaokas iš Ninevės: „O žmogau, kokia nuostabi yra tavo sukūrimo meditacija! Bet dar nuostabiau už ją yra tavo pabudimo paslaptis“.

Bet „aš“ pabudimas parodo, kad Kristus neišsprendžia „aš“ dramos panaikindamas žmogiškąjį troškimą, o išaukštindamas jį, gilindamas paslapties prasmę. Koks tai būtų sprendimas, jei jis tik sumenkintų troškimą ar jį panaikintų? O štai kas atpažįsta Kristų, mato išaukštintą savo žmogiškumą, viršijantį vaizduotės ribas. Dėl to paslapties prasmės gilinimas yra Jo esaties ženklas.

„Mano egzistencinis pastarųjų šešerių metų kelias – sakė Vittadini per vieną liudijimą, skirtą Memores – kurio pagrindinę naujieną galėčiau apibūdinti kaip struktūrinės disproporcijos „sprogimą“, buvo mano žmogiškojo troškimo, prasmės klausimo – tam tikrais momentais net veriančio – suvokimo radikalėjimas, kartu suvokiant, kad žmogui yra neįmanoma į jį atsakyti ir sugriaunant daugelį iliuzijų.

Pirmas dalykas, kurį jums noriu pasakyti yra tai, kad žiūrėti į Jį per pastaruosius kelis metus reiškė, kad mano radikalusis klausimas atbustų, kad visų pirma aš suvokčiau, jog buvau sumenkinęs visą savo prieš tai buvusią istoriją, kad mano pabudimas nepriklausė nuo Religinio jausmo išstudijavimo, o nuo gyvenimo kartu su Kristaus įvykiu, kurį kai kurie mano draugai man liudijo. Susitikimas su gyvu liudytoju nepadarė manęs tvirtesnio, atsparesnio; o aš maniau, kad tapti subrendusiu reiškia tapti nepajudinamai ramiam... Vietoj to atrandu save esant silpnesnį, daug neramesnį, daug pažeidžiamesnį, daug labiau sujaudintą dėl kieno nors ligos ar neįgyvendinto plano, neišsipildžiusio troškimo, susirūpinusį dėl draugo ir pasaulio likimo. Žaizda yra daug „radikalesnė“ nei prieš tai (egzistencinė, asmeninė, psichologinė žaizda) ir dalykai bei žmonės mane jaudina daug labiau, bet tuo pačiu metu yra nauja suvokti, kad niekas negali atsakyti į šią bedugnę išskyrus Kažką, viršijantį gamtos matą. Tai yra atsivėrimas kažkam Kitam. Per pastaruosius kelis metus, gyvendamas kartu [su Kristaus įvykiu], pastebėjau, kokia yra apgaulė bandyti duoti kažkokį mažesnę atsakymą į žmogaus klausimą negu tai, kas jį gali iš tikrųjų patenkinti; kad su [šiuo klausimu] galima puikiausiai gyventi ištikimai priklausant Gruppo Adulto [/Memores Domini] (kaip man atrodė, jog bandžiau gyventi per pastaruosius kelerius metus), bet be žmogaus vilties dabarty esančiame Kristuje, lyg būtų gyvenami du paraleliniai gyvenimai (dualizmas, apie kurį dažnai kalbame): iš vienos pusės pripažinti Kristų ir galvoji, kad meldiesi, bet vertinimo kriterijus, kurį naudoji santykyje su realybe, yra paremtas kažkuo kitu. Jei esu toks pilnas troškimo, ne vieną kartą, bet kiekvieną kartą, vis iš naujo man reikia sutikti šią Esatį; jei nesutinku šios Esaties, jaučiuosi blogai, o kai kuriom dienom tampa tiesiog fizine jausena lyg žaizda pervertų širdį ir man reikia matyti Jo faktus, nes šie faktai yra tas balzamas, kurio reikia tai bedugnei manyje. Ir taip atsitiko keistas dalykas, kad Esatis išjudino suvokimą apie mano disproporciją, bet ta disproporcija man leido pamatyti šią Esatį dalykuose, į kuriuos anksčiau nekreipiau dėmesio“.

Šitaip sužydi mano „aš“ per tikėjimo ir pašaukimo patikrinimą, priešais kurį žmogus negali nejausti nuostabos ir begalinio dėkingumo. Dėkingumo dėl ko? Kad Jis yra, kad Kristus yra ir yra čia ir dabar. Kuo daugiau žmogus atranda savo troškimą, tuo geriau suvokia, kad šio troškimo neišpildo kalbomis, teisinga teorija, teisinga interpretacija (net teisinga Giussani interpretacija), kūryba, iniciatyvomis, darbu, karjera, tam tikrais artimais santykiais. Jo neišpildo jokių dalyku. Kad rastum atsakymą į šį taip suvoktą „aš“, pilną paslapties išpūdingumo, reikia sutikti Jo esatį, nes tau nieko neužtenka. Nereikia nieko kito, dėl to būti santykiyje su Juo yra vienintelė galimybė rasti tai, kas tave atitinka.

Tik su tokiais draugais – atkakliai tvirtina Giussani – sugebame iš tikrųjų suprasti savo troškimus. Šį rytą sakėme, kad neretai sumenkiname savo troškimus. „Užtat susitikimas išlaisvina tavo troškimus, juos išlaisvina nuo tos menkinančios interpretacijos, kuri yra linkusi daryti visą tavo asmenį parankiu mentalitetui. Tuo pat metu susitikimas pagimdo, sužadina kitokią draugiją, kurioje troškimai yra pradedami suvokti pagal jų tiesą, turimi troškimai yra suvokiami tikroju būdu ir žmogus pradeda suprasti, ką reiškia santykis su moterimi, ką reiškia draugystės santykis, ką iš viso reiškia santykis su žmogumi, santykis su laiku, su praeitimi, su klaida, ką reiškia atleisti. Lyg žmogus būtų gyvenęs – sako Giussani – landoje, ten gimęs ir gyvenęs, galvodamas, kad pasaulis yra landa ir lyg netikėtai išlištų: „O Dieve! Tai visai kitas pasaulis!“

Kaip sukuriamas toks „aš“?

2. Mūsų žmogiškojo veido sukūrimas

„Visuotinis mentalitetas – tikina Giussani – negali sutrukdyti, kad „aš“ per susitikimą pabustų, bet bando sutrukdyti, kad tai taptų istorija“, t. y., kad išsilaikytų laiko tėkmėje, kad truktų, kad išliktų tai, kas buvo pažadinta. O kaip jis veikia? Bandydamas sumenkinti mūsų troškimus vos tik jie buvo iš naujo pabudinti per susitikimą. Kiek kartų pastebime, kad grįžtame į prieš tai buvusią situaciją. „Užtenka stebėti – atkakliai teigia Giussani – kokius didelius plyšius atveria mūsų kasdienybės sąmoningume ir kokį atminties praradimą“ dažnai pajaučiame.

Kad susitikimo atnešta naujiena taip įsitvirtintų, jog ne tik, kad negrįžtume į prieš tai buvusią situaciją ar, dar blogiau, taptume skeptiški, bet kad mūsų paslapties suvokimas pagilėtų, reikia nueiti kelią, žavintį kelią, nes niekas nėra toks žavintis kaip mūsų „aš“ tikrųjų dimensijų atradimas, niekas nėra toks pilnas staigmenų kaip savo žmogiškojo veido atradimas.

Kelia išpūdį skaityti kun. Giussani pasiūlymą, duotą abiturientams prieš daug metų, kad juos padrašintų šiam nuotykiui (man atrodo, kad tai naudinga ir mums): „Laukite kelio, ne stebuklo, kuris jums leistų išsisukti nuo jūsų atsakomybės, nuo jūsų pastangų, kuris padarytų jūsų laisvę mechaninę. Ne! To nesitikėkite. Tai yra didelis skirtumas nuo to, kaip buvo prieš tai, nuo iki šiol nueito kelio – sakė jiems – : didysis skirtumas yra tai, kad negalėsi manimi sekti, negalėsi mumis sekti, jei nesieksi visomis

jėgomis suprasti. Iki šiol galėjai sekti ir nesuprasdamas, nesiekdamas suprasti; dabar nebegalėsi mumis sekti, jei nesieksi visomis jėgomis suprasti“, nes viskas kalba priešingai ir jei žmogus nesupranta priešasčių, kodėl tai daryti, ilgai nesitęs, tai, kas mums atsitiko, netaps istorija.

Taigi, Giussani siūlo kelią, triūsą, ne stebuklą ar mechanizmą. Už mums dažnai iškylančių sunkumų yra šis sumišimas: visada galvojame, kad pasiūlymas atneš vaisių be triūso, neįtraukdamas mūsų laisvės, viso mūsų „aš“. Žiūrėkit, ką sako Giussani (nerasime kito tokio bendrakeleivio, kuris mus apibūdintų lyg mus būtų nuskanavęs): „gyvenimo kartu, bendruomenių gyvenimo kartu nejautrumas, išglebimas (prisiminkite Broliją, šeimas, draugus) nuo ko gi daugiau priklauso, jei ne nuo to, kad per mažai žmonių gali pasakyti, jog yra išpareigoję patirčiai, gyvenimui kaip patirčiai? Tai aplaidumas gyvenimui priverčia plepėti, o ne kalbėti“. Jei stebėtume kai kurias vakarienes, kokį išpūdį susidarytų koks nors nepažįstamas žmogus apie tai, kas mums yra svarbu?

Dėl to vėl tampa svarbus kelio pasiūlymas, kurį jis mums siūlo (ir aš neturiu nieko kito, ką pasiūlyti): „Aš esu visiškai įsitikinęs, kad tikėjimas, kurio nebūtų galima rasti dabarties patirtyje, kurio nebūtų galima patirtimi patvirtinti, kuris nebūtų naudingas atsakant į jos poreikius, nesugebėtų atsilaikyti pasaulyje, kuriame viskas, viskas kalbėjo ir kalba priešingai“. T. y., ėjimas/kelias yra patirtis, „ėjimas į tiesą yra patirtis“, ir visi žinome, kaip mums tai yra sunku: kalbame apie savo išpūdžius, pasakojam dalykus, pateikiame savo nuomones, bet kiek iš mūsų yra išpareigoję patirčiai?

Sunkumas, su kuriuo susiduriame, yra tas pats, su kuriuo susidurdavo Giussani kai sakydavo: „Bet kai prieš trisdešimt metų pradėjau kalbėti šiuos dalykus, nemaniau, kad po trisdešimties metų vėl turėsiu juo pakartoti daug kartų, kad juos padėčiau suprasti tiems, kurie jau dešimt metų eina tuo pačiu keliu! Nes mano, kad jau yra juos supratę, į juos nekreipia dėmesio ir tariamų žodžių nevartoja rimtai, t. y., nėra rimti tų žodžių nurodomos realybės atžvilgiu, realybę išgyvenančio subjekto atžvilgiu.

Mes žinom, kad galima likti kelyje neišgyvenant patirties: bėgimo takelis [treniruoklis, vert.past.] visada yra pasala... Dėl to, jei mūsų kelias ir mūsų tikėjimas netampa patirtimi, kurioje randame tikėjimo „apsimokėjimo“ žmogui patvirtinimą, negalime sekti. Giussani mums tai dar kartą primena aštuntajame skyriuje, kad „tokia turi būti patirtis, t. y. protingumo įvertinta, kitaip jos perdavimas tampa vapaliojimu arba dejavimu“.

Dėl to patikrinimas, išgyvename patirtį ar ne, yra mūsų „aš“ augimas, jo tapimas tvirtesniu. Pastebėti save augant – kaip mums visad buvo sakoma – taip pat įeina į patirtį; ir žmogus tai suvokia, nes išlieka atminty, nebeužsimiršta. Ir dėl to antra užuomina šiame skyriuje yra apie tai, kad „patirtis yra saugoma atminty. Atmintis yra patirties išsaugojimas“, tad kai kalbame, galime perduoti kažką tikrai patikrinto per patirtį.

Ir tik jeigu taip išgyvename patirtį, tikėjimas gali sukurti tikrai tvirtą žmogų, nes „aš“ tvirtumas yra visiškai nauja patirtis, yra iš tikrųjų atgimimas iš naujo, tai – kaip Nicodemo atgimimas... – tęsia Giussani –, o stebuklas, kuris turi įvykti yra „aš“ tvirtumas, tai reiškia, orumo, tikrumo likimu ir gebėjimo veikti nauju ir žmogiškesniu būdu tvirtumas/pagrįstumas“. Dėl to tik kelias kuria naują būtybę, „kitokią savęs pajautimo patirtį, kitoki dalykų suvokimą, kitokią emociją dėl kito esaties (/buvimo), kitoki polėkį, kitoki santykių intensyvumą“. Jei tai neatsitinka, kuo mums bus įdomus tikėjimas? Anksčiau ar vėliau mumyse laimės abejingumas, bet ne dėl to, kad – kaip dažnai sakome – Kristus neišpildo pažado, duoto per susitikimą, bet dėl to, kad viską sumenkinome iki mechanizmo, nes nesame iš tikrųjų įsipareigoję patirties patikrinimui. O be šito aš neturiu veido.

Jaudinančiame Rimbaud eilėraštyje, kuri man davė, sakoma: „Mane sutikusieji lyg būtų manęs nepastebėję“. Susiduri su kažkuo, kuris neturi veido, lyg jo nepastebėtų... Ne dėl to, kad žmogus tampa nervingesnis... Kai kažkas tave sutinka, negali to pamiršti, nes būti esatimi reiškia turėti veidą, o tikėjimas yra tai, kas padaro veidą reikšmingu.

Mūsų esaties galia yra tikėjimas, bet tik toks tikėjimas, kuris yra išgyvenamas kaip dabarties patirtis ir tik tada tai tampa nepamirštama esatimi. Kaip vėlgi sako Jean Louis Chretien: „Kas negali būti pamiršta? Tai, kas neleidžia pasimiršti, tai, kas dėl savęs paties ir beveik iš anksto atspindi šviesą, kurios niekas negali užgesinti ar uždengti“.

3. Ubi fides, ibi libertas (šv. Ambrozijus) (Kur tikėjimas, ten laisvė)

Jei individas nėra tvirtas, jei jo asmenybė yra tapus paviršutiniška, jis tampa labiausiai nekontroliuojamų jėgų – instinkto ir visuotinio mentaliteto – auka: tai laisvės praradimas (kun. Giussani taip baigia tą aštuntąjį knygos Religinis jausmas skyrių: laisvės praradimas).

Šiandieną esame priešais didžiulį laimės troškimą, bet tuo pat metu konstatuojame nesugebėjimą iš tiesų būti laisvi, tai yra savimi, realybėje. Lyg kiekvienas nusileistų iki tiek, kiek iš jo laukiama kiekvienoje situacijoje: taip žmogus turi vieną veidą darbe, kitą su draugais, dar kitą namie... Bet kur iš tiesų esame savimi? O kiek kartų kasdienybėje žmogus jaučiasi dusinamas aplinkybių, net neįsivaizduodamas kaip išsivaduoti, tik laukdamas, kad pasikeistų situacija (tai vienintelis mūsų suprantamas išsilaisvinimo kelias). Galų gale žmogus tampa surakintas, svajodamas apie laisvę, kuri niekad neateina. Istoriniu momentu, kai kalbama nemažai apie laisvę, esame jos trūkumo, nebuvimo paradokso liudininkais.

Kadangi laisvė šiandien yra toks retas gėris, tai yra dar vienas įrodymas, kad trūksta realios tikėjimo patirties. Ubi fides, ibi libertas: kur tikėjimas, ten laisvė, sakė šv. Ambrozijus. Dėl to laisvė yra pats vertingiausias tikėjimo ženklas, pats galingiausias įrodymas ir būtent taip galime patikrinti, ar išgyvename patirtį, ar mūsų tikėjimas sugeba atsilaikyti pasaulyje, kur viskas, bet iš tikrųjų viskas kalba priešingai.

Bet ar suprantame su koku iššūkiu susiduriame? Jei mes šioje realybėje, kur viskas, bet tikrai viskas kalba priešingai, neturime veido, tvirtybės, mūsų tikėjimas negalės ten atsilaikyti, būsime nušluoti.

Kokia yra laisvės sąlyga? Kokiai sąlygai esant verta kalbėti apie laisvę, „aš“ nesumenkinamumą, tvirtybę? Tik vienu atveju. Kun. Giussani šiame skyriuje vėl sako: „Tik vieninteliu atveju šis taškas, kuris yra pavienis žmogus, yra laisvas nuo pasaulio, toks laisvas, kad visas pasaulis, visa visata negali daryti jam spaudimo. Tik vieninteliu atveju šis laisvo žmogaus įvaizdis yra paaiškinamas: jei tariama, kad tas taškas (to Ikaro, kuriuo mes esame) nėra sudarytas tik iš tėvo ir motinos biologijos, bet turi kažką, kas neišplaukia iš jo mechaninių pirmtakų biologinės tradicijos, kad jis yra tiesioginis ryšys su begalybe, tiesioginis ryšys su visos pasaulio tėkmės, viso „apskritimo“ pradžia su tuo paslaptingu X, esančiu virš tikrovės tėkmės <...>, tai yra Dievu. <...> Tik esant hipotezei, kad manyje egzistuoja šis santykis, pasaulis gali daryti su manimi, ką tinkamas, bet jis nenugali manęs, neišveikia manęs, nesulaiko manęs, aš esu viršesnis, aš esu laisvas.“

Pažiūrėkit, kur mes dažniausiai svajojame pasiekti laisvę, rimtai palyginkime su tuo, ką sako kun. Giussani, ir patikrinkime tai patirtimi.

Laisvė susitapatina su priklausymu nuo Dievo žmogiškajame lygmenyje, t. y., kai tas priklausymas pripažįstamas bei išgyvenamas. O vergija yra šio santykio neigimas ar ignoravimas. Sąmoningas šio santykio išgyvenimas vadinamas religišku. Laisvė yra religiškas! Jei kažkas iš tikrųjų pažiūrėtų į save ir pagalvotų, kur gali pasiekti laisvę, kiek kartų pagalvotume kaip Giussani? „Dėl to vienintelė kliūtis, vienintelė riba, vienintelė siena, sustabdanti vieno žmogaus diktatūrą kito žmogaus atžvilgiu – ar tai būtų vyras ir moteris, ar tėvai ir vaikai, ar vyriausybė ir piliečiai, ar šeiminkas ir darbininkai, ar partijos vadovai ir struktūros, kuriose jiems dirba žmonės, – vienintelė kliūtis bei vienintelė siena, vienintelis prieštaravimas valdžios vergijai yra religiškas. Dėl šios priežasties tie, kurie turi valdžią, <...> turi polinkį nekęsti tikro religiško, nebent jeigu jie patys būtų didžiai religiški. <...> nes autentiškas kito žmogaus religiškas <...> riboja turėjimą, meta iššūkį turėjimui.“

„Tikėjimas yra pamatinis laisvės gestas, o malda – nuolatinis širdies, dvasios mokymas būti žmogiškai autentišku, laisvu: nes tikėjimas ir malda yra Esaties, kuri yra mano likimas, visiškas pripažinimas, o priklausymas nuo jos yra mano laivė“.

Kaip įmanoma visose situacijose išgyventi religišką, santykį su Paslaptimi, dėl kurio joks visuotinis mentalitetas negali manęs palaužti? Reikia, kad žmogus visad prisišlietų prie Paslapties, nuo kurios priklausu. Mane sujaudino šis klausimas, kurį sau taip pat užduodavo Giussani: kaip gali žmogus turėti aiškų sąmoningumą ir meilės energiją, kad galėtų prisišlieti prie šios Paslapties iki tokio lygio, kur ši Paslaptis išlieka paslaptimi? Kaip vis dar neaiškus ir paslaptingas objektas gali pažadinti laisvės energiją, kad ją išpildytų?

Kol objektas yra neaiškus, žmogus gali įsivaizduoti, ką tik nori ir santykiyje su tuo objektu gali save apibrėžti, kaip jam atrodo ir patinka. Pagalvokite apie meilės patirtį. Žmogus trokšta mylėti ir būti mylimas, bet kol veidas yra nepažįstamas, ką darome?

Tai, kas mums patinka. Tik tada kai, veidas pasirodo, iš tikrųjų atsiranda galimybė patraukti „aš“. Nes aš „žinau, kad trokštu amžinybės, kad ši amžinybė yra, nes aš jos trokštu – kaip sakė Lagerkvist –, bet kiekvieną dieną nusitveriu smulkmenos, seku paskui bet kokį objektą, kuris po to mane palieka vis tiek nepatenkintą“. Ir tai yra žmogaus likimas, nebent – kaip sakė Wittgenstein – „Dievas“ teikiasi jį aplankyti: „Tau reikia išgelbėjimo, kitaip tu pasimetri, reikia, kad įeitų šviesa, taip sakant, per lubas, stogą, po kuriuo dirbu ir virš kurio nenoriu lipti. <...> Šis absoliuto siekimas, kuris verčia atrodyti niekingu kiekvieną žemišką džiaugsmą... Man atrodo nuostabu, didinga, bet aš kreipiu žvilgsnį į žemiškus dalykus, nebent „Dievas“ mane aplanko“.

Dėl to reikia, kad Paslaptis taptų juntamu draugu, kad „Dievas mane aplankytų“. Buvo būtina, kad Paslaptis taptų žmogaus gyvenimo draugu, kad į pasaulį įeitų išpildyta laisvės patirtis. Tik kai Paslaptis kaip mylimas žmogus parodo savo veidą ir mane visą patraukia, pritraukia, žmogus gali aiškiai suvokti ir įgyti meilės energijos, kad prisišlietų, tai yra, kad įtrauktų/panaudotų visą savo laisvę.

Per Jėzų Paslaptis tapo, kaip nepakartojamai pasakė kun. Giussani, tokia „per meilę pritraukiančia esatimi“, kad įžiebia žmogaus troškimą ir kaip niekas kitas meta iššūkį laisvei, t. y., jos sugebėjimui prisišlieti. Žmogui užtenka pasiduoti Jo asmens pergalingam patrauklumui, Jo patrauklumui, kaip atsitinka įsimylėjusiam žmogui: tai žavinti mylimo žmogaus esatis pažadina jame visą jo meilės energiją. Užtenka pasiduoti to, kurį turi priešais save, žavesiui. Dėl to Betocchi sakė: „Reikia žmogaus... Nereikia išminties, reikia žmogaus savo dvasia ir tiesa, ne šalies, ne dalykų, reikia žmogaus, tvirtos žingsnio ir tokios tvirtos ištiestos rankos, kad visi galėtų jos nusitverti, eiti/žengti laisvai ir išsigelbėti“.

Kaip mylimą žmogų, taip ir Paslaptį atrandų per netikėtą susitikimą, staigmeną, taip, kaip Jonas ir Andriejus, kurie nuo tada, kai Jį sutiko, liko prie jo prisirišę visą likusį savo gyvenimą, nes Jo unikalus išskirtinumas jų laisvei metė tokį iššūkį, jog negalėjo eiti į priekį nepaisydami to asmens. Tų, kurie jį sutiko, laisvė rado su niekuo nepalyginamą savęs išpildymą Jame: šimteriopai čia, žemėje, t.y. šimteriopai didesnę pasitenkinimą. Jei nerasime šimteriopai didesnio pasitenkinimo, argi gali būti protinga juo sekti? Juk dėl moralizmo, ilgai neatsilaikytume. Dėl pasitenkinimo, šimteriopai didesnio pasitenkinimo, kaip tos išankstinio pilnumo. O tai, kad jie nebuvo fantazuotojai ar mistikai, įrodo faktas, kad jie pasiliko [su Juo], kitaip po kurio laiko būtų pasimetę ir jie.

Caro cardo salutis. Kūnas, Žodis tapęs kūnu yra išgelbėjimo pagrindas. Taip prieiname iki paties aukščiausio kiekvieno iš mūsų dramų taško. Taigi, jeigu yra taip, jei Kristus yra ši patraukianti esatis, taip atitinkanti mūsų pačius giliausius poreikius, atrodytų normalu pasiduoti Jo patrauklumui, tai taip atitinka, kad atrodo beveik savaimė suprantama [pasiduoti], bet vėlgi dėmesys patirčiai parodo, kad tai nėra taip savaimė suprantama.

Kodėl dažnai jaučiame tokį iššaknijusį vidinį pasipriešinimą leisti Jo patraukiamiems? Tai ne tik silpnumas, kuris šiaip ar taip yra mumyse; tai iš esmės pralaimėjimo jausmas neleidžia mums pasiduoti/nusileisti. Bet kaip gali būti, kad

atrandame savyje šį pralaimėjimo jausmą, kai iš tikrųjų tik pasiduodami Jo patrauklumui galime laimėti? Tai nuodėmės padarinys mums. Nuodėmė pradėjo kažką keisto, kas iškraipė mūsų savęs ir Dievo suvokimą, privertė Dievą atrodyti mūsų akyse kaip kokį mūsų išpildymo priešininką ir taip mes galvojame, kad jei Jam pasiduodame, pralaimime, reikia kuo toliau nuo Jo laikytis. Šios dramos net ir Jėzus, tikras žmogus, neišvengė; kaip tik, būtent dėl to, kad Jis ją atlaikė, galėjo ją nugalėti. Popiežius savo knygoje ir Didžiąją savaitę rašė:

„Jėzaus drama Alyvų sode yra tai, kad Jėzus gražina žmogaus natūraliąją valią visu savo didingumu. Pagal Jėzaus natūraliąją žmogišką valią pats Jėzus jaučia visą prigimtinių žmogišką pasipriešinimą Dievui. Jaučia mūsų visų užsispyrimą, visą pasipriešinimą Dievui ir Jėzus kovodamas nepasiduodančią prigimtį traukia/„tempia“ į viršų, link savo tikrosios esybės. Žmogus – kalbėjo Didįjį trečiadienį – bando priešintis Dievo valiai, jaustis laisvas tik jei yra savarankiškas; supriešina savo savarankiškumą ir heteronomiją⁹ sekti Dievo valią. Tai yra visa žmonijos drama. Bet iš tikrųjų šis savarankiškumas yra klaidingas, o paklusti Dievo valiai neprieštarauja man, nėra vergija, kuri prievartauja mano valią, bet paklusti tiesai ir meilei, gėriui. Ir Jėzus, susidurdamas su šia drama, susidurdamas su šia kova savyje (ne mano, bet Tavo valia), traukia mūsų valią, kuri priešinasi Dievo valiai, kuri ieško savarankiškumo, traukia šią mūsų valią į viršų, link Dievo valios. Tai mūsų išganymo drama, kad Jėzus traukia į viršų mūsų valią, visą mūsų priešišumą Dievo valiai, mūsų priešišumą mirčiai ir nuodėmei, ir ją sujungia su Tėvo valia: „ne mano, bet Tavo valia“. Per šį „ne“ pavirtimą į „taip“, per šį kūrinijos valios įvedimą į Tėvo valią, Jis perkeičia žmoniją ir mus išgano ir kviečia dalyvauti šiame jo geste, išeiti iš mūsų „ne“ ir įeiti į Sūnaus „taip“. Mano valia tebėra, bet lemiama yra Tėvo valia, nes ji yra tiesa ir meilė“¹⁰.

Tai yra mūsų išganymo kaina. Tai ne koks žodžių žaismas...

Kaip šis savęs kėlimas/traukimas į viršų, ši kova su mūsų priešinimusi, su mūsų smukimu, tęsiasi? Vienintelė galimybė yra kad krikščionybė ir toliau pasireikštų kaip dabarties įvykis. Be šio nuolatinio krikščionybės įvykio pasireiškimo nebūtų galima reali laisvė, todėl tai, kad jis ir toliau reiškiasi, yra Jo tiesos ženklas; išlieka taip, kaip kad išlieka tiesa. Tai yra mūsų velykinio plakato reikšmė: jei Kristus nebuvo prikeltas ar negali išlikti [dabarty], tai tuščias mūsų tikėjimas. Galėtume išsirinkti ką nors naudinga iš Jėzaus palikimo, bet tai reiškia, kad esame palikti patys sau. „Tik tuomet, jeigu Jėzus prisikėlė, atsitiko kažkas tikrai nauja, kas keičia pasaulį ir žmogaus situaciją. Tuomet Jis, Jėzus tampa kriterijumi, kuriuo galime pasitikėti. Nes tuomet Dievas tikrai apsireiškė.“

Kad tai netaptų kažkuo, ką jau iš anksto žinome, bet kad nuolatos taptų patirtimi – kun. Giussani mums sako – kad tai, ką žinome, ar tai, ką turime, tamptų patirtimi, reikia, kad tai, ką žinome ar ką turime, būtų kažkas, kas mums būtų duodama dabar:

⁹ Paklusimas kitų normoms, įstatymams, nesavarankiškumas – vert.past.

¹⁰ Benediktas XVI, *JĖZUS IŠ NAZARETO II dalis* „Nuo įžengimo į Jeruzalę iki prisikėlimo“

būtų ranka, kuri tai mums duotų dabar, būtų veidas, kuris pasirodytų dabar, būtų kraujas, kuris tekėtų dabar, būtų prisikėlimas, kuris vyktų dabar. „Už šio “dabar” nėra nieko!“ Kokią jėgą įgauna šie žodžiai prisimenant tai, apie ką prieš tai kalbėjome! Mūsų “aš” gali būti išjudintas, sujaudintas, tai yra pakeistas, tik vienalaikio įvykio. „Kristus yra kažkas, kas įvyksta mano gyvenime. Tuomet tam, kad tai, ką žinome – Kristus <...> – taptų patirtimi, reikia, kad būtų dabartis, kuri mus provokuoja ir sukrečia: tai tokia dabartis kaip Andriejaus ir Jono atveju.“

Kas yra ta ranka, kuri mums duoda dabar? Kažkieno dėka į mano rankas pateko šis stulbinantis tekstas: „Žmonių pasauliui nieko daugiau nereikia išskyrus naują tautą, nes tik ten tikroji vieta laisvei, draugijai, kuri yra gyvenimo srovė, einanti per pasaulio dymumą. Tai yra pats svarbiausias tautos, kuriai buvom pašaukti, veiksnys. Bet kas yra pats svarbiausias tautos, kuriai buvom pašaukti, veiksnys draugijoje, kuriai priklausome? Kur yra tikroji religinio jausmo vieta? Pats svarbiausias tautos veiksnys yra tai, ką vadiname autoritetu. Kas yra tas autoritetas? Tai vieta (ir tu esi vieta, ir žmogus yra vieta), kur yra išgyvenama pranašystės kova ir pranašystės patikrinimas; kur vyksta kova dėl atsakymo patvirtinimo, kad Kristaus pasiūlymas skirtas širdies suvokimui; kur Kristus yra jaučiamas kaip atsakymas širdies poreikiams. Autoritetas yra vieta, kur religinis jausmas (religinis jausmas yra duotas širdies poreikių, kurie nujaučia atsakymą) yra aiškus ir pats paprasčiausias. Autoritetas yra vieta, kur ryšys tarp širdies poreikių ir Kristaus duoto atsakymo, yra pats aiškiausias, pats paprasčiausias, pats taikiausias. Dėl to autoritetas yra esybė, ne kažkoks kalbų šaltinis. Ir kalbos yra esybės dalis, bet tik kaip atspindys. Žodžiu, autoritetas yra asmuo, kurį matydamas žmogus mato, kad tai, ką sako Kristus, atitinka širdį. Taip tauta yra vedama (kas jis bebūtų). Taigi esmė yra sekti. Tai geriau apibūdinama žodžiu sūnystė: esama autoriteto sūnumis/dukromis“.

Ir dėl to sako, kad pirmas dalykas, kurio turime prašyti, yra kad visa būtų autoritetas, tokie žmonės, nes tik jeigu Jis mums duoda tokius žmones, taip aiškiai išgyvenančius religingumą, galime priešais mus turėti žmones, kuriais sekti, ir tai galės būti mūsų įnašas, kad išeitume iš šios sumaišties.

Tik tokie žmonės gali iš tikrųjų tapti misijos įrankiais, nes judėjimas – ir užbaigiu – gimsta, įsitvirtina ir neša vaisius tik kaip asmuo: mano, tavo, po vieną ar kartu – nesvarbu, nes tik pagal Dievo planą netikėtai randu brolių ar draugą. Judėjimas prasideda, įsitvirtina ir yra Dievo rankose misijos įrankis tik tokiam ir per tokį mano tikėjimą, šią gyvenimo kaip tikėjimo patirtį, kuri apibrėžia mano asmenį, kuri man duoda veidą.

SKELBIMAI - kun. JULIÁN CARRÓN

Darbas, kurį atliekame Bendruomenės mokykloje, padeda geriau suprasti ir bendrąjį fondą. Kaip ir kiekvienais metais padedame susivokti, kaip jį naudojame. Bendrasis fondas – kaip mus visada mokė kun. Giussani, – yra įrankis, mokantis mus neturto, kuris nėra dosnumas, o tikrasis santykis su visais dalykais. Tai nėra nereikšminga detalė ir dėl to kun. Giussani vis kviesdavo būti ištikimiems šiam gestui.

Viena draugė man rašo: “Brangieji Brolijos draugai, šiek tiek padidinau savo įnašą į bendrąjį fondą, bet to negalima sulyginti su ta malone, kurią gavau šiais metais mūsų patirties kelyje. Troškimas kuo daugiau dalyvauti, nuolatinis siekimas būti kuo ištikimesnei darbui ir vis sąmoningesnis atsidavimas Jėzui, pasirodančiam kasdienybėje, man padėjo atrasti naują žmogiškumą, nors maniau, kad man tai neįmanoma. Dėl to esu labai dėkinga.” Jei bendrasis fondas nekyla iš tokio dėkingumo, jis negali išlikti pasaulyje, kuriame viskas, absoliučiai viskas, tvirtina priešingą dalyką: „Su savo pinigais elgsimės kaip tinkami“, tai akivaizdus pavyzdys.

Nepaisant šio jaudinančio pavyzdžio ir kitų pavyzdžių, kuriuos perskaitysiu vėliau, tarp čia esančiųjų yra maždaug 2500-3000 žmonių, kurie niekaip neprisidėjo prie bendrojo fondo. Kalbėti apie šiuos dalykus man yra tarsi pasiaukojimas, tai sakau išskirtinai dėl tos aistros, kurią jaučiu kiekvieno likimui, tai nėra pinigų klausimas (gali būti 1 euras metams), tai ugdymo problema, čia rizikuojame savo laisve. Dėl to jūsų prašau rimtai savęs paklausti, kodėl taip yra.

Mane sujaudino tai, ką man papasakojo mūsų draugai: Brazilijos universiteto studentų grupė nuvyko į potvynio zoną šalia Rio de Žaneiro, kur rankomis valė ir restauravo bažnyčias; asamblėjos metu kai kurie jų liudijo apie tomis dienomis padarytus atradimus, nes galima manyti, kad karitatyva yra labai geras dalykas, bet neišgyventi meilės karitatyvai. Ir tą patį kalbėjo apie Bendrąjį fondą: galima suvokti, kad esmė yra ugdymas neturtui, bet tai neskiriama Kristui, o jei nėra Kristui – tampa kažkokia taisykle.

Kad Bendrasis fondas yra skirtas Kristui, mums sako šis draugas: “Brangus Chulian, šiandien labai entuziastingai aš atlikau mažą gestą, kuris man yra gyvybiškai svarbus, kaip Kristaus pergalės prieš tūkstančius rūpesčių ir pasipriešinimų ženklas. Atnaujindamas savo asmeninius duomenis Brolijos tinklapyje, aš paprašiau, kad galėčiau vėl pradėti mokėti pavedimu į Bendrąjį fondą, į kurį nemokėjau jau penkerius metus. Dėl darbo Bendruomenės mokykloje, į kurį pagaliau rimtai išitraukiau, nebegalėjau gyventi paralelinio gyvenimo [kai dalyvaujame Bendruomenės mokykloje taip, kaip liepia Dievas, kažkas išjudina mūsų aš. Ir koks gi troškimas išryškėjo?]. Trokštu, kad judėjimo duotas kriterijus, kurį pripažinau žavinčiu, taptų kriterijumi, pagal kurį vertinčiau viską, kas įvyksta mano gyvenime. Dėl to suprantu, jog ekonominiai sunkumai negali tapti kliūtimi tam, kad aš, nors ir nedaug, prisidėčiau prie Kristaus pergalės pasaulyje. Dėkoju, nes supratau, jog arba Kristui atiduoti viską, arba yra taip tarsi nieko neduotum. Kas mėnesį duodu nedaug eurų, bet pasižadu, kad kai tik galėsiu, padidinsiu savo įnašą.”

Šis Bendrojo fondo kriterijus padeda nustatyti eiliškumą pagal svarbą atsakant į tuos poreikius, kurie iškyla tarp mūsų. Pirmiausia reikia galvoti apie Brolijos Bendrąjį fondą, nes tai yra esminė ugdymo vieta, ir tai turėtų būti aišku visiems, kurie renka pinigus. Jei mes pirmieji aršiai neginsime Brolijos Bendrojo fondo, nors ir būsime dosnūs, laikui bėgant šis

gestas neišliks, kaip matome išnykstant daugelį kitų dalykų Bažnyčios gyvenime. Todėl eiliškumas būtų toks:

Brolijos Bendrasis fondas, todėl, kad priverčia tave susimąstyti apie ugdomąjį momentą, dėl ko tai darai; po to konkretūs bendruomenės, kurioje gyvename, poreikiai; ir po to poreikiai, kuriuos Dievas mums siunčia kaip provokaciją, taip, kaip kiekvienas juos suvokia.

Šis gestas yra absoliučiai asmeniškasis, tai veikiančio aš laisvės ženklas, kuomet vienas gali duoti arba paprasčiausiai pasidalinti skausmu, jog negali prisidėti kaip norėtų. Iš visų gautų liudijimų negaliu nepaminėti to, ką rašo vienas žmogus, kurį parėmė Bendrasis fondas (vienas iš daugelio mūsų, kuriems sugebame padėti). „Mane labai sujaudino, kuomet norėjote sužinoti mūsų naujienas, teiravotės, ar dar reikia ekonominės pagalbos, kuri kartą buvo suteikta. Tai, jog mes jums svarbūs, kad meldžiatės už mus, kad jus domina mūsų likimas, yra tikrai didis ženklas to švelnumo ir to rūpesčio, kurį man dovanoja Jėzus. Dėkodama iš visos širdies noriu pasakyti, kad pastaraisiais metais Viešpats įvairiais būdais lydėjo mūsų nepriteklus, ypač per Brolijos draugų veidus, rankas, per jų laiką, kad mūsų gyvenimas paslaptinai tęsiasi, ramiai išsigrūnina kelyje, kuris kasdien mane moko atsiduoti Jam.“

Ant kėdžių radote skelbimus, prašau juos atidžiai perskaityti. Tik vieną pabrėšiu: žurnalą *Tracce*, nes tai padeda suformuoti kriterijų, pagal kurį galime žiūrėti į faktus, kurie atsitinka, ir tai yra vienintelis įrankis, taip pat ir oficialus CL tinklapis, kuriam mes esame išipareigoję. *Tracce* tinklapis yra neseniai atnaujintas, ten galima rasti platesnę informaciją, jis nuolat papildomas.

Visas kitų žmonių ir instrumentų kuriamas gėris yra jų laisvės ir pastangų vaisius, kuris bus tuo turtingesnis ir naudingesnis visiems, kuo gyvesnė bus ta patirtis, kuri juos išjudino pradžioje.

Prieš aukodamas mišias noriu pasinaudoti proga ir padėkoti jums už tą pasiaukojimą, kuriuo palaikėte šį gestą, ypač tiems, kurie prisidėjo ypatingu būdu: kurie organizavo, ta Brolija, kuri organizuoja Rekolekcijas, studentus ir savanorius, chorą bei visus bendradarbiavusius ruošiant šį gestą.

Perskaitysiu telegramą, kurią nusiuntėme Popiežiui:

„Šventasis Tėve, 26 000 „Bendrystė ir išsilaisvinimas“ Brolijos narių, susirinkusių Riminyje į kasmetines rekolekcijas, kurios baigėsi pirma laiko, ruošiasi vykti į Romą, kad prisilietų prie Jūsų Šventenybės, kuri panorą visiems pakrikštytiems ir visam pasauliui parodyti palaimintą Joną Paulių II kaip pavyzdį, ką gali padaryti Kristus, kai žmogus leidžiasi jo „pagaunamas“. Šiomis dienomis giliname suvokimą, kad, kas yra Kristuje, tas yra naujas kūrinys, ir kad Jis yra tikrai naudingas žmogaus keliui, jam palaikant santykius su daiktais ir su žmonėmis. Vėl išgyvenome patirtį, kad susitikimas su prisikėlusiu Kristumi atgaivino ir sustiprino pirmąją mūsų priklausomybę nuo Paslapties jausmą ir pirmąją akivaizdybę bei tiesos, teisingumo, laimės, meilės poreikių pirminį branduolį, kurį kun. Giussani vadina religiniu jausmu. Nustebinti žmogiško atgimimo ženklų, kuriuos matome vykstant savo ir mūsų draugų gyvenime, esame tikresni, kad krikščioniškasis įvykis išgelbėti žmogiškumą nuo neracionalaus elgesio padarinių esminių širdies klausimų akivaizdoje. Puikiai suvokdami milžinišką dėkingumo skolą, kurią mūsų Brolija jaučia Jonui Pauliui II, vykstame į Romą kaip maldininkai, kurie Jūsų asmenyje, uoloje, iškylančioje pasaulio akivaizdoje, atranda tikrumą savo tikėjimo keliui, būdami tikri, kad jums galime pasitikėti“.